

การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

A STUDY OF SCHOOL CURRICULUM MANAGEMENT PROCESSES
OF HONGSONSUKSA SCHOOL UNDER THE ROYAL PATRONAGE
OF HER ROYAL HIGHNESS PRINCESS BEJARATANA UNDER
THE MAE HONG SON SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE

ณัฐพงษ์ ชำนาญตา

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2566

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ

การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน
ห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้า
เพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัชฌมศึกษาแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัย

นายณัฐพงษ์ ชำนาญตา

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉัตร ปะโลทั้ง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ถนัด บุญชัย)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อนุมัติให้ดำเนินการค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลฉัตร พลวัน)

วันที่ ...๓๐... เดือน ...พฤษภาคม... พ.ศ. ๒๕๖๖

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ : การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ
โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ
เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัย : ญัฐพงษ์ ชำนาญตา

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

: รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ 2) ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ประชากร ประกอบด้วย ครูผู้สอนที่ทำการสอนในโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 110 คน ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาข้อมูลจากประชากรทั้งหมด และกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ คณะกรรมการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ผู้บริหาร และครูที่มีประสบการณ์ดูแลงานหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีระดับสภาพ

ปัจจุบันกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ น้อยที่สุด คือ ด้านการปรับปรุง พัฒนาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

2. จากผลการศึกษาแนวทางกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ พบว่า โรงเรียนควรส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศติดตามการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นระบบ และต่อเนื่อง ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประชุมชี้แจงวางแผนสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับชุมชน ตามความต้องการของนักเรียนและบริบทของท้องถิ่นและการกำหนดขอบข่ายระยะเวลาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เรียบร้อยชัดเจน

คำสำคัญ : กระบวนการบริหารหลักสูตร,หลักสูตรสถานศึกษา, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

The Title : A Study of School Curriculum Management Processes of
Hongsonsuksa School under the Royal Patronage of Her Royal
Highness Princess Bejaratana under the Mae Hong Son
Secondary Educational Service Area Office

The Author : Nutthapong Chamnanta

Program : Educational Administration

Thesis Advisors
: Assoc. Prof. Dr. Prapan Thammachai Chairperson

ABSTRACT

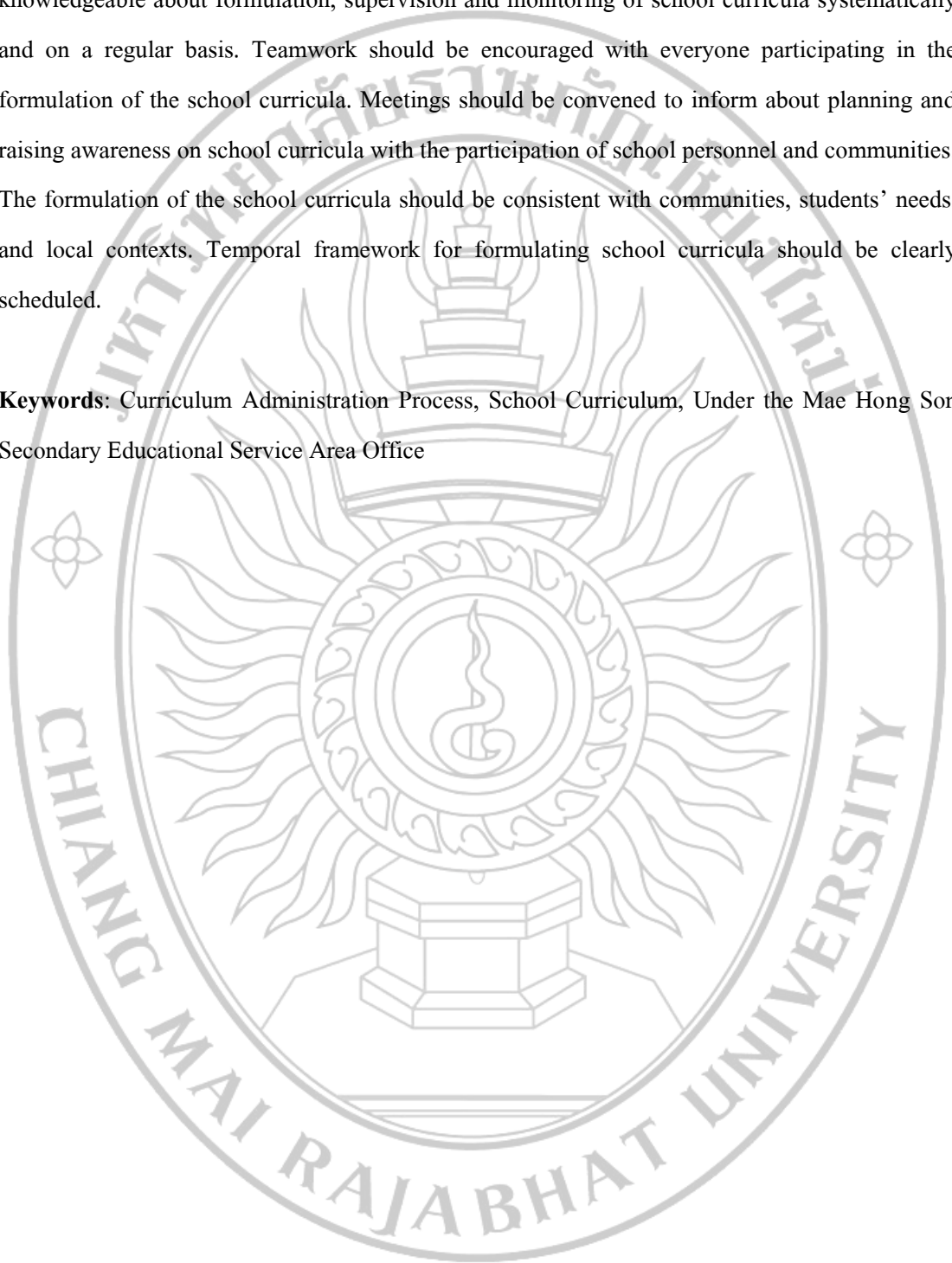
The objectives of this independent study were to examine current contexts and problems of school curriculum administration processes of Hongsonsuksa School under the royal patronage of Her Royal Highness Princess Benjaratana under the Mae Hong Son Secondary Educational Service Area Office, and to investigate problem-solving guidelines for the school curriculum administration processes of the school. The population for data collection was composed of 110 teachers working at the school in the 2022 academic year. The target group comprised experts designated for investigating the problem-solving guidelines, consisting of the school board members, deputy directors of the Mae Hong Son Secondary Educational Service Area Office, the school director, and five teachers with at least five years' experience in overseeing the school curricula. The research instruments consisted of a five-point rating scale questionnaire and a structured interview. The data were statistically analyzed for mean and standard deviation.

The research results are summarized as follows.

1. For the current contexts of the school curriculum administration processes, the aspects with the highest mean were the formulation of the school curricula, followed by the supervision, monitoring, following up and evaluation of those curricula. The aspect with the lowest mean was the improvement and development of the school curriculum administration.

2. The investigation on the problem-solving guidelines for the school curriculum administration processes revealed that the school personnel should be trained to become knowledgeable about formulation, supervision and monitoring of school curricula systematically and on a regular basis. Teamwork should be encouraged with everyone participating in the formulation of the school curricula. Meetings should be convened to inform about planning and raising awareness on school curricula with the participation of school personnel and communities. The formulation of the school curricula should be consistent with communities, students' needs, and local contexts. Temporal framework for formulating school curricula should be clearly scheduled.

Keywords: Curriculum Administration Process, School Curriculum, Under the Mae Hong Son Secondary Educational Service Area Office

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน สำเร็จได้ด้วย ความกรุณาจาก ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ธรรมไชย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้ คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง ประธานกรรมการสอบ และอาจารย์ ดร. ถนัด บุญชัย กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้ความรู้ให้คำปรึกษา ตรวจ แก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานการค้นคว้าอิสระนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มี คุณภาพ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่า ให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ และมีคุณค่าต่อวงการศึกษายังแก่ผู้ศึกษา นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรอง ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน นักวิชาการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน ตลอดจนผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการและเพื่อนครูทุกท่านใน โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ที่ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ทำให้ค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นกตัญญูตเวทิตา แด่บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ณัฐพงษ์ ชำนาญตา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	๗
ABSTRACT.....	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	๙
สารบัญภาพ	๙
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร.....	13
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
รูปแบบการวิจัย.....	46
กลุ่มเป้าหมาย.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....	51
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของ กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้อง สอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้า เพชรรัตนราชสุดาสรีโสภาพัฒนาคี.....	53
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาใน พระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สรีโสภาพัฒนาคี.....	75
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผลการศึกษา.....	90
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือ.....	101
ภาคผนวก ค ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อค้นคว้าอิสระ.....	102
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	103
ภาคผนวก จ สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม	104
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา	113
ภาคผนวก ช แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ.....	115
ภาคผนวก ซ แบบสัมภาษณ์เพื่อการค้นคว้าอิสระ.....	127
ประวัติผู้วิจัย	136

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	โครงสร้างเวลาเรียน.....	36
4.1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม.....	52
4.2	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการ ของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอน ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโรฎาพัฒน์วดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน รวมทุกด้าน.....	54
4.3	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการ ของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอน ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโรฎาพัฒน์วดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ด้าน การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา.....	55
4.4	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการ ของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอน ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโรฎาพัฒน์วดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.....	59
4.5	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหา การของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้อง สอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชร รัตนราชสุดา สิริโรฎาพัฒน์วดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.6	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการ ของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอน ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโรฎาพัฒน์วดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตร ไปใช้).....	65
4.7	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการ ของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอน ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโรฎาพัฒน์วดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา.....	68
4.8	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของ กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริ โรฎาพัฒน์วดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา.....	71
4.9	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการ ของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอน ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโรฎาพัฒน์วดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน ด้านการปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา...	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.10	ผลการสังเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษากระบวนการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี.....	76
4.11	จำนวน และร้อยละ ผลการตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมแนวทาง การแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชร รัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน.....	81

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา.....	17
2.2	ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน	32
2.3	ความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	33
2.4	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	45

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างคนให้มีคุณภาพ คนจะมีคุณภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพในการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 6 ได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข และในมาตรา 27 ได้กำหนดให้มีการจัดการทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย อีกทั้งความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกและการอบรม สืบสานทางวัฒนธรรมสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และเพื่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดยกำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, น. 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวถึง การศึกษาว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกและการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม สร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้ บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งในมาตรา 6 ซึ่งใน

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต อันสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในมาตรา 22 ได้ให้แนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน พัฒนาตามธรรมชาติได้เต็มตามศักยภาพและกำหนดเนื้อหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในมาตราที่ 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ การบูรณาการ ความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 7) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์กับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ สังคมโลกความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ ความเข้าใจและ ประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา โดยเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง และความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในการจัดการศึกษาจะต้องอาศัยหลักสูตรซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพการเรียนการสอนที่ดีส่งผลในเชิงบวกต่อการพัฒนาคุณภาพคนในประเทศนั้น ๆ ประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม คนในประเทศนั้นก็จะมีความรู้และศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่ วิธีการที่จะช่วยให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายและมีคุณภาพนั้นต้องใช้กระบวนการบริหารหลักสูตรซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 38) กำหนดให้ประกอบด้วย 7 ภารกิจ คือ การเตรียมความพร้อม แนวทางการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนิน การใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงานและการปรับปรุงพัฒนา โดยหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแผนหรือเป็นแนวทาง หรือเป็นข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชนและสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 10) โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นหลักสูตรแกนกลาง และเพิ่มเติม ในส่วนที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยสถานศึกษาต้องมีการประสานสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานในท้องถิ่นให้การพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นเพราะเป็นเสมือนทิศทางในการจัดการศึกษาและการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สามารถใช้หลักสูตรได้เต็มศักยภาพดังนั้นแล้ว การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน นับได้ว่าเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบความสำเร็จหรืออาจกล่าวได้ว่า ถึงแม้หลักสูตรได้ถูกสร้างและพัฒนาดีเพียงใดแต่หากไม่สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นรูปธรรม สิ่งทีเขียนไว้ในหลักสูตรก็แทบจะไม่มี ความหมาย โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ปัจจุบันได้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่ผลผลิตจากการจัดการศึกษายังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรนักเรียนยังสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้น้อย คณะกรรมการทดสอบระดับต่าง ๆ เช่น ผลคะแนน NT, O-NET, A-NET ที่ยังได้ต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 66) กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาควรมุ่งเน้น การประเมิน ส่วนที่เกี่ยวข้องต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และควรคำนึงถึงทั้งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และ คุณลักษณะของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ โดยนำผลการประเมินระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติเช่น ผลคะแนน NT, O-NET, A-NET มาพิจารณาทั้งผลการประเมินในภาพรวม และผลการประเมินที่แยกรายวิชาและแยกรายมาตรฐาน หากผลการประเมินไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวัง ควรศึกษาวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งสาเหตุเกิดมาจากปัจจัยและกระบวนการใช้หลักสูตร ดังนั้นแล้วผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดีว่าเป็นอย่างไร และแนวทางในการแก้ปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัณณวดี อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากลกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ อันเป็นข้อมูลที่โรงเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันวางแผนในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
2. ได้แนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

1. ประชากรในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ คือผู้บริหารและครูผู้สอนในปีการศึกษา 2565 จำนวน 110 คน
2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ได้แก่ ศึกษาในเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน คณะกรรมการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ดูแลงานหลักสูตรสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการดำเนินการศึกษาเนื้อหา ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ประกอบไปด้วย 7 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
 - 1.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.3 การกำหนดแผนการบริหารสถานหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.4 การใช้หลักสูตร
 - 1.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
 - 1.6 สรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.7 การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา

2. แนวทางการแก้ปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ

ขอบเขตด้านเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างปีการศึกษา 2565

ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเกิดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ จนมีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมโลกอย่างมีความสุข

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามกรอบแนวการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักแก่บุคลากร การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูล ปรัชญาเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละช่วงชั้น การจัดสัดส่วนเวลาเรียน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ กำหนดสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดสื่อการเรียนรู้และกำหนดวัดผลประเมินผล
3. การกำหนดแผนการบริหารสถานหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินโครงการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ จัดหา เลือกใช้ทำและพัฒนาสื่อ จัดกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วัดผลและประเมินผล แนวโน้ม การวิจัยเพื่อพัฒนา และการนิเทศ กำกับ ติดตาม
4. การใช้หลักสูตร หมายถึง การดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอก และการรายงานผล
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล หมายถึง การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการนิเทศ สร้างเครื่องมือ ดำเนินการนิเทศ รวบรวมวิเคราะห์ สรุปผล และรายงาน
6. สรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตร สรุปผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหาร

การจัดการหลักสูตรและการจัดการรายงานประเมินผล เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้อง และสาธารณชนรับทราบ

7. การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการติดตามและรายงานผลการประเมินไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุงการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวทางการแก้ปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตร หมายถึง การสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ดูแลงานหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาระบบบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ให้สมบูรณ์แบบ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา ในระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่เลขที่ 1/17 ตำบลจองคำ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

ครูผู้สอน หมายถึง บุคคลลากรวิชาชีพหรือข้าราชการครูที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการสอน ในโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดีและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา 2565

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน หมายถึงหน่วยงานทางการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่เลขที่ 1/17 ตำบลจองคำ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีภารกิจส่งเสริม สนับสนุนจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวน 7 อำเภอ คืออำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอปาย อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอสบเมย และอำเภอปางมะผ้า

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องกระบวนการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน นประเด็นสำคัญซึ่งผู้ศึกษาได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 5 หัวข้อหลัก ดังนี้

1. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร
3. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร การมีหลักสูตรสถานศึกษาที่ดีมีความเหมาะสมย่อมสามารถพัฒนาคุณภาพ และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในสังคมหรือประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนรวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อที่จะทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและผู้เรียน รวมถึงช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ดังนั้นแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรในการศึกษาครั้งนี้ จะกล่าวถึงความหมายของหลักสูตร ความสำคัญของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

ความหมายของหลักสูตร

ได้มีนักการศึกษาทั้งในและต่างประเทศให้ความหมายไว้ในลักษณะต่าง ๆ กันมากมาย ตามความเข้าใจของแต่ละบุคคลโดยภาพรวมความหมายของหลักสูตรจะมีลักษณะดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น. 105) ได้เสนอไว้ว่า หลักสูตร (Curriculum) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Currere หมายถึง Race – Ourse หรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่งขัน เมื่อนำมาใช้ในบริบทของการศึกษา จึงหมายถึงแนวทางสำหรับการเรียนรู้ (Course of Study) ที่เป็นดังนี้เพราะการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จจะต้องดำเนินไปตามแนวทางและลำดับขั้นตอนอันเหมาะสมที่ได้กำหนดไว้ มิเช่นนั้นแล้วก็อาจจะออกนอกกลุ่มนอกทางไม่ถึงจุดหมายตามที่เราคาดหวัง หรือถึงจุดหมายแต่ก็อาจจะเสียเวลามากได้ หรือ Running Sequence of Courses or Learning Experience เปรียบเสมือนเส้นทางที่ผู้เรียนจะต้องมีการเรียนรู้และฝึกมวลประสบการณ์เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของความสำเร็จ

ประสาธ เนืองเฉลิม (2554, น. 19) เสนอไว้ว่าหลักสูตร หมายถึงเอกสารเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระของตัวหลักสูตร การจัดกิจกรรม ประสบการณ์ และกระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนที่กำหนดโดยหน่วยงานการพัฒนาผู้เรียน รวมไปถึงหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สงกรานต์ เรืองประทีป (2559, น. 27) ได้สรุปหลักสูตร หมายถึงมวลประสบการณ์ที่เป็นเนื้อหา สาระสำคัญ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบขึ้นโดยมีจุดหมายให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือโครงการแผนการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้เพื่อที่จะได้พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์อื่นที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปสู่แนวทางการปฏิบัติ เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักความต้องการและความถนัดของตนเอง มีการดำรงชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกใบนี้อย่างมีความสุขได้

โอลิวา (Oliva, 1992, p. 10) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงแผนหรือโปรแกรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทั้งหลายที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ ซึ่งสถาบันการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน เช่นหลักสูตรเตรียมแพทย์ หลักสูตรวิทยาศาสตร์ หลักสูตรเตรียมทหาร เป็นต้น

โดล (Doll, 1996, p.359) ได้นิยามไว้ว่า หลักสูตร คือเนื้อหาและกระบวนการทั้งในและนอกระบบที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจมีทักษะเจตคติความซาบซึ้งและค่านิยมภายใต้การดูแลของสถานศึกษา

จากความคิดของนักวิชาการทางการศึกษาอาจสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่เป็นเนื้อหา สาระสำคัญ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบขึ้นโดยมีจุดหมายให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้ หรือ โครงการแผนการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ เพื่อที่จะได้พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเองที่มีเนื้อหาวิชาหรือแผนประสบการณ์ หรือการกำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และประเทศชาติ

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรนั้นมีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาภายในประเทศ และวิธีการจัดการศึกษาประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่การจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนในระดับก่อนวัยเรียน การประถมศึกษา การมัธยมศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) การศึกษา ประเภทอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา รวมทั้งการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นและการฝึกอบรมหลักสูตรระยะยาว ซึ่งหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดจุดความมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดการศึกษาของประเทศมีประสิทธิภาพความสำคัญของหลักสูตรสรุป (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554, น. 7) ได้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายและนโยบาย
2. หลักสูตรเป็นแนวทางในการวางแผนวิชาการ การจัดการ การบริหาร การศึกษา การสรรหาและการพัฒนาบุคลากรต่าง ๆ การจัดการวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ นวัตกรรมการเรียน การสอน งบประมาณ อาคารสถานที่ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพิจารณาให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความคาดหวังของหลักสูตร
3. หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุม มาตรฐานของการศึกษาของสถานศึกษา และคุณภาพของผู้เรียนจะต้องเป็นไปตามนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ
4. ระบบหลักสูตรจะต้องกำหนดความมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหาสาระ แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน แหล่งทรัพยากร และการประเมินผล สำหรับการจัดการศึกษาของผู้สอนและผู้บริหาร
5. หลักสูตรจะเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับแนวโน้มของการพัฒนาสังคมของประเทศ

หลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นองค์ประกอบอันสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาประเภทใดและระดับใดก็ควรจะขาดหลักสูตรเสียมิได้โดยเด็ดขาด เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงร่างที่กำหนดไว้ว่าจะให้เด็กได้รับประสบการณ์อะไรบ้าง จึงจะเป็นประโยชน์ต่อเด็ก

และสังคม หลักสูตรเป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นโฉมหน้าของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างใดอีกด้วย และมีความสำคัญต่อการช่วยพัฒนาพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน สามารถชี้แนะให้ผู้บริการสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้พยายามจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชนท้องถิ่น วัดหรือหน่วยงานและสถานศึกษา ทั้งทางภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้เกิดผลตามจุดหมายของหลักสูตรสองประการ ซึ่งจุดหมายทั้งสองประการนี้ให้แนวทางที่สำคัญซึ่งสถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรภายในบริบทและแนวทางนั้น ๆ

หลักสูตรสถานศึกษานั้นควรพัฒนาให้เด็กเกิดความสนุกสนานและความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นวิธีสร้างกำลังใจและความเข้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุด สำหรับผู้เรียนทุกคน ควรจะต้องสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจและประสบการณ์ให้ผู้เรียนรวมถึงการพัฒนาความมั่นใจให้เรียนและทำงานได้อย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน ควรจะให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญ ๆ ให้เกิดการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ได้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่มีความอยากรู้อยากเห็น และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผลต่อไป

หลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาด้านจิตวิญญาณ คุณธรรมจริยธรรม สังคมศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาหลักการและในการจำแนก ระหว่างถูกและผิด ให้เข้าใจและมีความศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคม หลักสูตรสถานศึกษานั้นจะต้องพัฒนาหลักคุณธรรมจริยธรรม และความเป็นอิสระของผู้เรียนที่จะช่วยให้เป็นพลเมืองที่ดีและมีความรับผิดชอบ สามารถช่วยเหลือพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้น มีความเสมอภาคระหว่างบุคคล ควรพัฒนาความตระหนัก ความเข้าใจ และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนนั้นได้ดำรงชีวิตอยู่ มีความยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก หลักสูตรสถานศึกษา ควรจะสร้างให้ผู้เรียนนั้นมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่สามารถตัดสินใจแบบมีข้อมูล และเป็นอิสระเข้าใจในความรับผิดชอบของตนเอง

ชาวลิต ชูกำแพง (2551, น. 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนแม่พิมพ์ของประชาชนในประเทศ ซึ่งคนที่จบการศึกษาในแต่ละระดับในประเทศ หลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนที่ยจบการศึกษาในระดับนั้น ๆ

2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการศึกษา ถ้าประเทศใดที่มีหลักสูตรมีประสิทธิภาพจะสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามมาด้วย

3. หลักสูตรเป็นแนวทางในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลและติดตามผลของการจัดการศึกษาได้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกคน

4. หลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากตัวหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนในระดับมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ให้สะท้อนและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่ได้มีการตั้งไว้

5. หลักสูตรเป็นเครื่องมือกำหนดแนวทางของความรู้ ตลอดทั้งการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอน ซึ่งการศึกษาในแต่ละระดับอาจจะมีองค์ความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป

6. หลักสูตรเป็นเครื่องทำนายอนาคตการศึกษาของชาติ อนาคตการศึกษาของชาติย่อมมาจากหลักสูตรที่มีการวางกรอบเนื้อหาที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม

สภากษัตริย์ เรื่องระเบียบ (2559, น. 51) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญต่อการช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน สามารถชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้มีความพยายามจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในทางด้านของความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ และจะต้องทำงานร่วมกับชุมชน ท้องถิ่นวัด หน่วยงานอื่น ๆ และสถานศึกษา ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลตามจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นสถานที่ของการแสวงหาความรู้ ฉะนั้นจึงต้องมีหลักสูตรเป็นของตนเอง กล่าวคือหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ทั้งหลายทั้งมวลและประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งได้มีการวางแผนไว้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ ทั้งรายวิชาที่เป็นวิชาพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องเรียนเพิ่มเติมเป็นรายปี หรือรายภาคมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียนและกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานควรพัฒนาผู้เรียนให้ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้ได้มีความรู้ความสามารถและมีทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ ๆ มีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผลควรส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น สร้างความมั่นใจให้กำลังใจในการเรียน และเป็นบุคคลที่สามารถจะเรียนรู้ได้ตลอดเวลา หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาจิตวิญญาณ คุณธรรมจริยธรรมสังคมแล้ววัฒนธรรม โดยเฉพาะพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจลึกซึ้งถึงศรัทธาในความเชื่อของตนเอง ความเชื่อและวัฒนธรรมที่มีความ

แตกต่างกัน และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนได้ดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ตามลำดับ โดยจะต้องจัดทำสารการเรียนรู้ทั้งรายวิชาที่เป็นวิชาพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องเรียนเพิ่มเติมเป็นรายปีหรือรายภาค การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีการทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงาน และสถานศึกษา รวมทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในท้องถิ่นของตนเพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่สำคัญของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สถานศึกษาเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีหลักสูตรเป็นของตนเอง คือหลักสูตรสถานศึกษานั้นจะต้องประกอบไปด้วยการเรียนรู้ทั้งหมดทั้งมวลและประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งได้มีการวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนไว้ โดยจะต้องมีการจัดทำสารการเรียนรู้ทั้งวิชาที่เป็นรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องเรียนเพิ่มเติมเป็นรายปี หรือรายภาค รวมไปถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียนและได้มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกันกับครอบครัวและชุมชน ในท้องถิ่น วัด หน่วยงาน และสถานศึกษาทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้เกิดผลและประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายที่สำคัญของหลักสูตร 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาควรจะมีการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน และความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ ซึ่งจะเปรียบเสมือนเป็นวิธีการสร้างขวัญกำลังใจ และสร้างความเข้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้สูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยควรมีการสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจและสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนและพัฒนาความมั่นใจให้ผู้เรียนได้ทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะ กระบวนการเรียนรู้สำคัญ ๆ ในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็นได้มีข้อมูลสารสนเทศ และใช้เทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็นและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผล

2. หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ คุณธรรมจริยธรรม สังคมศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะควรมีการพัฒนาหลักการในการจำแนกแหว่งถูกและผิด ความเข้าใจและความศรัทธาในความเชื่อของตนเองและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันว่าสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคม ดังนั้นหลักสูตรสถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาหลักคุณธรรมและความเป็นอิสระของผู้เรียน ช่วยพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถพัฒนาสังคมให้เป็นที่มีความเที่ยงธรรม มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันควรพัฒนาความตระหนักเข้าใจและยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนเองดำรงชีวิตอยู่ มีความยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันเพื่อมุ่งต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก ซึ่งหลักสูตรนั้นควรสร้างให้ผู้เรียน

มีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่มีการตัดสินใจแบบมีข้อมูล มีความเป็นอิสระและเข้าใจในความรับผิดชอบของตนเอง

ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาทั้งสองประการข้างต้นนี้ เป็นเพียงกรอบหรือแนวทางที่จะให้สถานศึกษาได้นำไปประกอบการพิจารณา และกำหนดเป็นรายละเอียดของจุดหมายในแต่ละสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ หมู่บ้าน ตำบลและชุมชน ที่มีสภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป

องค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา

เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเอกสารสำคัญที่ครูจะใช้สำหรับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนและการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาควรมีข้อมูลที่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 38)

1. ส่วนนำ ข้อมูลในส่วนนี้ช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงเป้าหมายโดยรวมของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน เช่น วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง เป็นต้น
2. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาที่จัดสอนในแต่ละปี/ภาคเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งจำนวนเวลาเรียน หรือหน่วยกิต ของรายวิชาเหล่านั้น
3. คำอธิบายรายวิชา ส่วนนี้เป็นรายละเอียดที่ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนจะเรียนรู้อะไรจากรายวิชานั้น ๆ ในคำอธิบายรายวิชาจะประกอบด้วยรหัสวิชา ชื่อรายวิชา ประเภทรายวิชา (พื้นฐาน/เพิ่มเติม) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นที่สอน พร้อมทั้งคำอธิบายให้ทราบว่าเมื่อเรียนรายวิชานั้นแล้ว ผู้เรียนจะมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะหรือเจตคติอะไร ซึ่งอาจจะระบุให้ทราบถึงกระบวนการเรียนรู้หรือประสบการณ์สำคัญที่ผู้เรียนจะได้รับด้วยก็ได้
4. เกณฑ์การวัดประเมินผลและจบหลักสูตร เป็นส่วนที่สถานศึกษากำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะจบการศึกษาในแต่ละระดับ โดยพัฒนาเกณฑ์ดังกล่าวให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเกณฑ์การจบหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร (Curriculum Administration) เป็นการบริหารงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมหลาย ๆ มิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัย

เงื่อนไขต่าง ๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นหลักสูตรสถานศึกษาที่ดีจะต้องมีการบริหารหลักสูตรที่เหมาะสมด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรในการศึกษานี้จะกล่าวถึงความหมายของการบริหารหลักสูตร กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และบทบาทผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรตามลำดับ

ความหมายของการบริหารหลักสูตร

ความหมายของการบริหารหลักสูตรได้มีนักวิชาการเสนอไว้ดังนี้

วัชรวาลี วัชรวิงศ์ ณ อยุธยา (2552, ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดการและการดำเนินการกำกับควบคุม ดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาตอบสนองต่อวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดในสถาบันการศึกษานั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารหลักสูตรควรมีจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและโดยที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เปิดศักราชใหม่ให้กับการบริหารหลักสูตร โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในทุก ๆ ด้าน จึงนับเป็นการเปิดศักราชแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริงให้กับเด็กและเยาวชนไทยที่ตั้งอยู่บนหลักของการเรียนรู้ที่ควรคำนึงถึงชีวิตและความเป็นจริงที่ผู้เรียนจะเผชิญอยู่ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนสภาพแวดล้อมในทุกมิติที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน

ชวลิต ชูกำแพง (2551, น. 15) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน มีทั้งส่วนที่เป็นเอกสารหลักฐานกระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2551, น. 42) เสนอไว้ว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการนำเอากระบวนการบริหารมาประยุกต์ใช้ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยจะต้องมีการเตรียมการล่วงหน้าก่อนเปิดหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและนำนวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาช่วย ซึ่งต้องดำเนินการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนมีการนำหลักสูตรไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อม การจัดทำโครงการสอน การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน การตรวจสอบ การยอมรับจากสังคมและการจัดโครงสร้างของหน่วยงาน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการดำเนินการประชุมครู รวมถึงบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การปฐมนิเทศนักเรียน การจัดทำคู่มือครู การจัดการสอนและการจัดครูเข้าสอน รวมไปถึงการจัดตั้งอำนาจความสะดวกต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการประเมินผล เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้แล้วนั้น ควรมีการจัดการ ประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตรว่า มีความตรงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ หรือเพื่อพิจารณาว่า ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ เพื่อจะได้นำไปใช้เป็นตัวประกอบในการตัดสินใจ เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

รุ่งนภา แก้วกองมา (2558, น. 13) ได้สรุปความหมายการบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานด้านวิชาการทางด้านหลักสูตรที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน โดยมีการวางแผนจัดทำหลักสูตรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพ สังคม ชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป การนำหลักสูตรไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดผลดีกับผู้เรียน และประเมินผลหลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลดี และมีประสิทธิภาพสูง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

มนธิช ลิทธิสมบุรณ์ (2561, น. 153) ได้เสนอไว้ว่าการบริหารหลักสูตรเป็น กระบวนการจัดการ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุนส่งเสริมและการควบคุมดูแลในเรื่อง เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

จากการศึกษาความหมายของนักวิชาการสามารถสรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดการ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุนส่งเสริมและการควบคุม ดูแลในเรื่องเกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพ สังคม ชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการนำหลักสูตรไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดผลดีกับผู้เรียน และประเมินผลหลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ

กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษานั้น ได้มีนักวิชาการ นักการศึกษาตลอดจนหน่วยงานทางการศึกษาหลายหน่วยงานได้ เสนอขั้นตอนในการบริหารหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, น. 35-38) ไว้ดังนี้

1. การส่งเสริมสนับสนุน การวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรอย่างละเอียดรอบคอบ และมีขั้นตอน จะทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายโรงเรียนควรมีการส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบริบท

ต่างกัน ความพร้อมต่างกัน อีกทั้งมีความแตกต่างกันในด้านงบประมาณ ทรัพยากร สถานที่และบุคลากร รวมทั้งผู้เรียนในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาก็มาจากพื้นเพครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่ต่างกันมีความรู้ความสามารถตลอดจนความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้น การวางแผนในการบริหารจัดการหลักสูตรจึงควรพิจารณาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย

2. การจัดทำหลักสูตร เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยทั่วไปนั้นมีการดำเนินการใน 2 ส่วน คือ

2.1 การดำเนินการระดับสถานศึกษา ดำเนินการโดยองค์คณะบุคคลในระดับสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ เพื่อพิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนรวมทั้งพิจารณาเกี่ยวกับเอกสารบันทึกและรายงานผลการเรียน ซึ่งต้องใช้ร่วมกันในสถานศึกษานั้น ๆ

2.2 การดำเนินการระดับชั้นเรียนดำเนินการโดยครูผู้สอนแต่ละคนในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งอาจมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่ครูผู้สอนรายวิชาเดียวกัน ระดับชั้นเดียวกันอาจพิจารณาออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้ เพราะผู้เรียนที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบนั้นอาจมีความต้องการและความสามารถแตกต่างกัน ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้ หรืองานที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ สื่อการสอน หรือวิธีการวัดประเมินผลอาจต้องปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยทั่วไปนั้นดำเนินการโดยคณะกรรมการหรือคณะทำงานซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ โดยสังเขป ดังนี้

2.2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ/ คณะทำงาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มีแหล่งข้อมูลสำคัญมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน และของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน

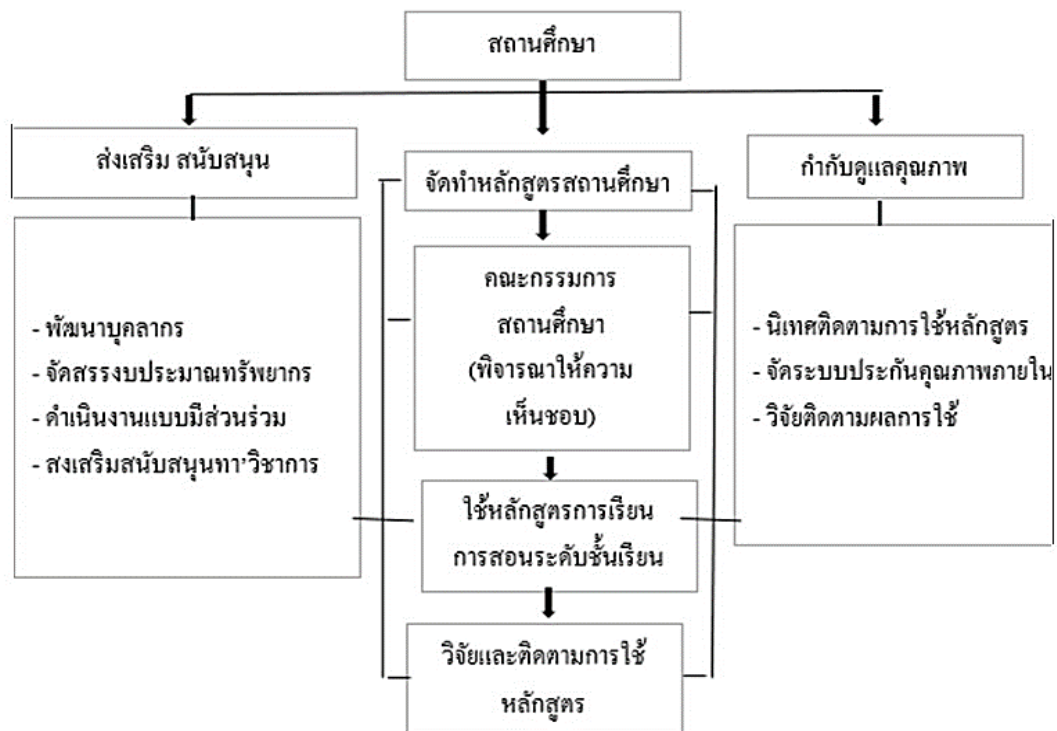
2.2.3 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน/เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชา และเกณฑ์การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลประเมินผล เพื่อใช้ควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.4 คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ: นำเสนอร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบการวัดประเมินผล ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ หากมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ ก็นำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุงร่างหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม ชัดเจนยิ่งขึ้น ก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาแล้ว ให้จัดทำเป็นประกาศหรือคำสั่งเรื่องให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม

2.2.5 ใช้หลักสูตรสถานศึกษา: ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย

2.2.6 วิจัยและ ติดตามผลการใช้หลักสูตร: ดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. กำกับดูแลคุณภาพ สถานศึกษาจะต้องมีการติดตาม ดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจร และนำผลจากการติดตาม กำกับดูแลคุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีความมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ภาพที่ 2.1 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ที่มา : แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร, 2552, น. 36

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550, น. 34) ได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และต้องให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาต้องดำเนินงาน 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ได้แก่

1. การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร
2. การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
3. การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ
4. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ
5. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
7. การปรับปรุงพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา
2. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายการจัดการศึกษา
3. การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
4. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
5. การจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้
7. การจัดทำแผนการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนและการเตรียมหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ได้แก่

1. การวางแผนการบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. การวางแผนการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. การวางแผนการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

1. การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรและทำความเข้าใจในเจตนารมณ์ของหลักสูตรให้ชัดเจน
2. การศึกษาความต้องการของชุมชนหรือสังคม และผู้เรียน

3. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายใน เช่น การกำหนดครูเข้าสอน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ โดยคำนึงถึงขนาดและจำนวนนักเรียน

4. การกำหนดการสอนของครูให้สอดคล้องกับมุ่งหมายของหลักสูตรและเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม

5. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

6. การรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อชุมชนเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

ขั้นตอนที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 6 การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

1. สถานศึกษาสรุปผลการดำเนินงาน
2. สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงาน
3. สถานศึกษาเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ขั้นตอนที่ 7 การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การนำผลการดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องตอบสนองถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้สอนจะต้องปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตนเอง ให้สนองตอบความต้องการของผู้เรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ด้วยผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมการศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ถ้ามีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอยู่ตลอดเวลา สถานศึกษาจึงควรดำเนินการในการจัดทำหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1) ดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์

สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่่อมองอนาคตว่า โลกและสังคมรอบ ๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร สถานศึกษาจะต้องปรับตัว ปรับหลักสูตรอย่างไรจึงจะพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอด สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หมายความว่า ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษาสามารถมองเห็นและคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต ที่จะมีความต้องการของผู้เรียนและชุมชน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การศึกษาค้นคว้าและการติดตามความเปลี่ยนแปลง

ของสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาจะทำให้สถานศึกษาเกิดวิสัยทัศน์ขึ้นได้ นอกจากนี้ การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาจำเป็นจะต้องอาศัยประสบการณ์และความร่วมมือของชุมชน บิดามารดา ผู้ปกครอง ครูผู้สอน ผู้เรียน ภาครัฐกิจ ภาครัฐและเอกชน ที่อยู่ในชุมชน ร่วมกันกับ คณะกรรมการสถานศึกษา ในการแสดงความประสงค์หรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาอยากให้เกิดขึ้นใน สถานศึกษาให้เป็นสถาบันพัฒนาผู้เรียนที่มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ ร่วมกันในการ กำหนดงาน หลักที่สำคัญของสถานศึกษาพร้อมด้วยเป้าหมาย มาตรฐาน แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการและการ ติดตามผลการปฏิบัติ ตลอดจนมีการจัดทำรายงานแจ้งต่อสาธารณชน และส่งผลย้อนกลับให้แก่ สถานศึกษาเพื่อให้ได้มีการปฏิบัติงานที่เหมาะสมและได้มาตรฐานสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานของชาติต่อไป

2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจากวิสัยทัศน์ เป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่สถานศึกษาได้มีการกำหนดไว้สถานศึกษาจะต้องจัดทำ สาระการเรียนรู้ จากช่วงชั้นให้เป็นรายปี หรือเป็นรายภาค พร้อมกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้ครูทุกคน ได้นำไป ออกแบบการเรียนการสอน การบูรณาการ โครงการร่วมกับเวลาเรียน การมอบหมาย โครงการงาน เพิ่ม ผลงานหรือการบ้าน โดยมีการวางแผนร่วมกันทั้งสถานศึกษา หลักสูตรดังกล่าว จะเป็นหลักสูตร สถานศึกษาที่ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา

3. การกำหนดสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคสถาน จัด การศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระต่าง ๆ จากหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานและกำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้เป็นรายปี หรือรายภาคให้สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ตามเป้าหมายและตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้วยพิจารณา กำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล พร้อมทั้งพิจารณาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และสามารถกำหนดในลักษณะแบบผสมผสานบูรณาการจัด เป็นชุด การเรียนแบบยืดหยุ่นข้อเรื่อง หรือจัดเป็น โครงการงานได้

4. การออกแบบการเรียนการสอนจากสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปีหรือรายภาค สถานศึกษาจะต้องมอบหมายให้ครูผู้สอนทุกคนออกแบบการเรียนการสอน โดยกำหนดผลการเรียนที่คาดหวังว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ในแต่ละช่วงชั้น เช่นช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งมี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 นั้น ผู้เรียนจะเรียนรู้สาระของแต่ละเรื่องที่กำหนดได้ในระดับใด ยกตัวอย่างวิชาคณิตศาสตร์ ที่มีสาระที่ 1: จำนวนและการดำเนินการ และมีมาตรฐาน ค 1.1: เข้าใจ ถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวน และการใช้จำนวนในชีวิตจริงผู้เรียนในช่วงชั้นนี้ จะสามารถทำอะไรได้เช่น ในช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นไว้ ข้อหนึ่งว่า ผู้เรียนสามารถมีความคิดรวบยอดและความรู้ลึกเชิงจำนวนเกี่ยวกับจำนวนนับและศูนย์

และผู้เรียนในช่วงชั้นนี้จะมีความสามารถอย่างไรเช่น ผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถนับได้ 1 ถึง 100 และมากกว่า เป็นต้น การออกแบบการเรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนพัฒนาได้ทั้งด้านความรู้ ความคิด ด้านทักษะ และเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์และสังคม

5. การกำหนดเวลาเรียนและกำหนดจำนวนหน่วยกิตการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี สถานศึกษาต้องตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการในด้านการอ่าน การเขียน การคิดเลข การคิดวิเคราะห์และการใช้คอมพิวเตอร์ ด้วยวิธีการสอนที่ยึดหัวข้อเรื่องมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์หรือสังคมศึกษาเป็นหลักตามความเหมาะสมของท้องถิ่น มีบูรณาการการเรียนรู้ด้วยกลุ่มสาระต่าง ๆ เข้ากับหัวข้อเรื่องที่เรียนอย่างสมดุล ควรกำหนดจำนวนเวลาเรียนสำหรับสาระการเรียนรู้เป็นรายปีการจัดการเรียนการสอนควรจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามความสนใจของผู้เรียน ในช่วงชั้นที่ 1 ผู้สอนควรเข้าใจจิตวิทยาการสอนเด็กเล็กอย่างลึกซึ้ง สามารถบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผสมกลมกลืน ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กโดยเฉพาะแต่ต้องมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานดังกล่าวด้วย สำหรับช่วงชั้นที่ 2 ผู้เรียนซึ่งได้ผ่านการเรียนการเล่นเป็นกลุ่มมาแล้ว ในช่วงชั้นนี้จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเริ่มทำงานเป็นทีม การสอนตามหัวข้อเรื่องจึงเป็นเรื่องสำคัญ หัวข้อเรื่องขนาดใหญ่สามารถจัดทำเป็นหัวข้อย่อย ทำให้ผู้เรียนได้รับฝึกหัดไปศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อย่อยเหล่านี้ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ของตนเองและใช้กระบวนการวิจัยควบคู่กับการเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้วนำผลงานที่ได้มาเสนอในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ผลงานของกันและกันในรูปแบบผสมผสานผลงานการเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนนอกจากสถานศึกษาจะทบทวนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของช่วงชั้นที่ได้กำหนดไว้แล้วจะต้องจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็น โครงการมากขึ้นเป็นการเริ่มทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจการศึกษาสู่โลกของการทำงานตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคมนวัตกรรมด้านการสอนและประสบการณ์ในการทำงานด้านต่าง ๆ แม้แต่การเรียนภาษาก็สามารถเป็นช่องทางสู่โลกของการทำงานได้ ต้องชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบว่าสังคมในอนาคตจะอยู่บนพื้นฐานของความรู้ สถานศึกษาจึงต้องจัดบรรยากาศให้เหมาะสมมีสภาพแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ เป็นตัวอย่างแก่สังคม และควรจัดรายวิชาหรือโครงการที่สนองความถนัด ความสนใจของผู้เรียนเพิ่มขึ้นด้วยการเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมตัวให้ผู้เรียนให้มีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับ

ที่สูงขึ้นไปหรือการประกอบอาชีพ ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งส่งเสริมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนในลักษณะรายวิชาหรือโครงการ

บทบาทผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่กระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารจัดการ และการใช้หลักสูตรเป็น การนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีคุณภาพ และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมร่วมมือการบุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ดังนั้นเพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งทราบบทบาทภารกิจหน้าที่ ตลอดจน แนวทางการปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรการศึกษาไปใช้ในสถานศึกษามีดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา การที่สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษานั้นผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ ผู้บริหารอย่างแท้จริงและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่องสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงนับเป็น องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 3) มีดังนี้

1. จัดให้มีแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. เป็นผู้ดำเนินการจัดทำหลักสูตร โดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตรของสถานศึกษา
3. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

ครูผู้สอน ครูเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ด้วยดี เพราะการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นบทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอน (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 2) ได้แก่

1. ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการ เรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
2. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3. ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
4. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
5. จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
6. ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
7. วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง
8. จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้
9. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ทนต่อเหตุการณ์เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมปฏิบัติดีต่อเพื่อนครูและนักเรียน

ผู้เรียน การจัดการศึกษาที่ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เพราะผู้เรียนเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา เป็นเป้าหมายการจัดการศึกษาของรัฐที่มุ่งหวังให้คนไทยมีความสมบูรณ์และสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรม การจะให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ก็เป็นคนดีมีปัญญาและมีความสุขนั้น ตัวผู้เรียนเองก็ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ จากการเป็นผู้รับความรู้มาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความสามารถของตนเอง บทบาท หน้าที่ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 3) มีดังนี้

1. กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
2. เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ
3. ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ
4. มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
5. ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

ผู้ปกครอง การปฏิรูปการศึกษามีขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีการเปิดโอกาสให้ทุกส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน บิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตลอดจน

ให้ได้รับความร่วมมือและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนให้ได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ ผู้ปกครองตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาท (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 9) ดังนี้

1. กำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน
2. มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตร และกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา หรือธรรมนูญสถานศึกษา
3. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
4. จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้
5. อบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้มีความรักความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน
6. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
7. ร่วมมือกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ประสานป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน
8. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

9. จัดให้บุตร ธิดา หรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

ประชาชน การศึกษาของไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ส่งผลต่อคุณภาพของพลเมืองไทยในอนาคต คือการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับทุกคน ประชาชนมีสิทธิในการมีส่วนร่วมกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของตนเอง ตลอดจนการพัฒนาสาระและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการส่งเสริมให้ทุก ๆ ส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นประชาชนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด บทบาทและหน้าที่ของประชาชนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 9) มีดังนี้

1. มีส่วนร่วมกำหนดสาระของหลักสูตร และแผนพัฒนาการศึกษาหรือธรรมนูญของสถานศึกษา
2. สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ในด้านการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
3. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาของชุมชนอย่างแท้จริง

ชุมชน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปิดแนวทางแก่ชุมชนในการร่วมจัดทำหลักสูตรและการบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น จึงกำหนดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับการจัดการเรียนรู้ให้มีการประสานความร่วมมือ เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา บทบาทและหน้าที่ของชุมชนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 9) มีดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา หรือธรรมนูญของสถานศึกษา
2. มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความต้องการของสังคมและชุมชน
3. เป็นศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง
4. ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา
5. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
6. เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

คณะกรรมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นคนดี โดยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ซึ่งกำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น นับว่ามีความสำคัญและสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต” สถานศึกษาต้องจัดให้มีคณะกรรมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษา โดยคณะกรรมการมีบทบาท (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 14) ดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์มุ่งให้เกิดในตัวผู้เรียน
2. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
3. จัดระบบเครื่องมือการประเมินด้านคุณลักษณะ
4. ประเมินผลรวมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งของผู้เรียนแต่ละช่วงชั้นร่วมกับครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. เสนอแนะแนวทางในปรับปรุงสาระหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาและสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 12) มีดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบแผนการปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการ
ของท้องถิ่น
4. ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะทำงาน คณะอนุกรรมการต่าง ๆ ที่สถานศึกษา
แต่งตั้ง
5. สนับสนุนส่งเสริมในการบริหารด้านวิชาการของสถานศึกษา
6. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก
และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี
ศิลปะ วัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
7. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงาน
กับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมี
ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา สถานศึกษา ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา อยู่ภายใต้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา แต่งตั้งโดยผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษาขึ้นไป หนึ่งระดับ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 2-12) คณะกรรมการประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยผู้บริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ
3. หัวหน้าหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชาเป็นกรรมการ
4. หัวหน้างานแนะแนวเป็นกรรมการ
5. หัวหน้างานวัดผลประเมินผลเป็นกรรมการ
6. ผู้ช่วยผู้บริหารงานวิชาการเป็นกรรมการและเลขานุการให้คณะกรรมการ
มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

6.1 วางแผนการดำเนินงานวิชาการ กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตร ระดับสถานศึกษา และแนวทางจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาฯ เศรษฐกิจ สังคม ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.2 จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา นิเทศ กำกับติดตามให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการแนะแนวให้สอดคล้องกัน และเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.3 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การแนะแนวให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและแนวทางการดำเนินการของหลักสูตร

6.4 ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

6.5 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลป้อนกลับจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

6.6 ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้

6.7 ติดตามผลการเรียนของนักเรียนรายบุคคล ระดับชั้น ระดับช่วงชั้น และระดับกลุ่มวิชาในแต่ละปีการศึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

6.8 ตรวจสอบ ทบทวน ประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูและการบริหาร หลักสูตรระดับสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาแล้ว ใช้ผลการประเมินเพื่อวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและการบริหารหลักสูตรในปีการศึกษาต่อไป

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเชื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 3) สาระโดยสรุปของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีดังนี้

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 4) มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มี โครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมายของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 6-7) ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 6-7) ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งอย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 7) ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 8) ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

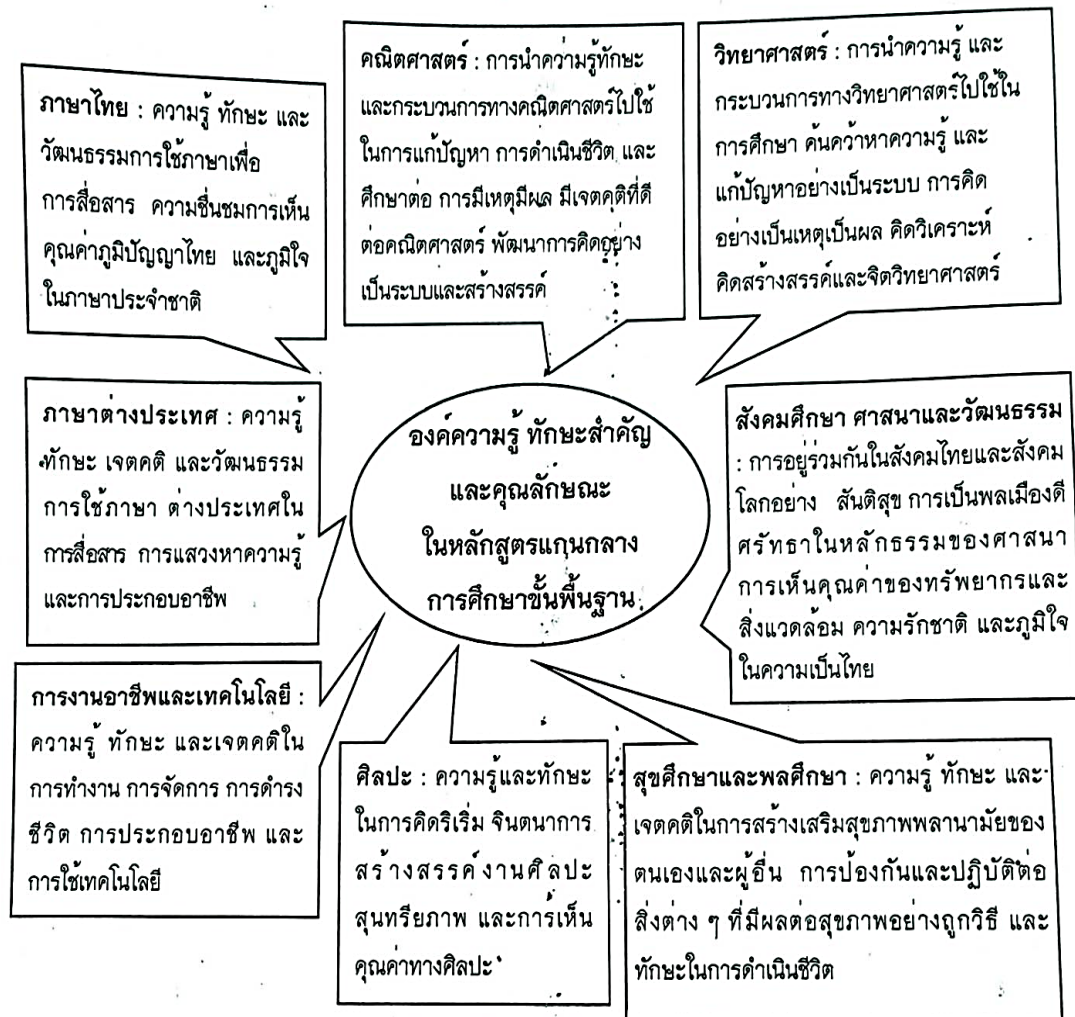
ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบ เพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้การสอนและเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553, น. 3) ซึ่งตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มี 2 ลักษณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 9) คือ

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4- 6)

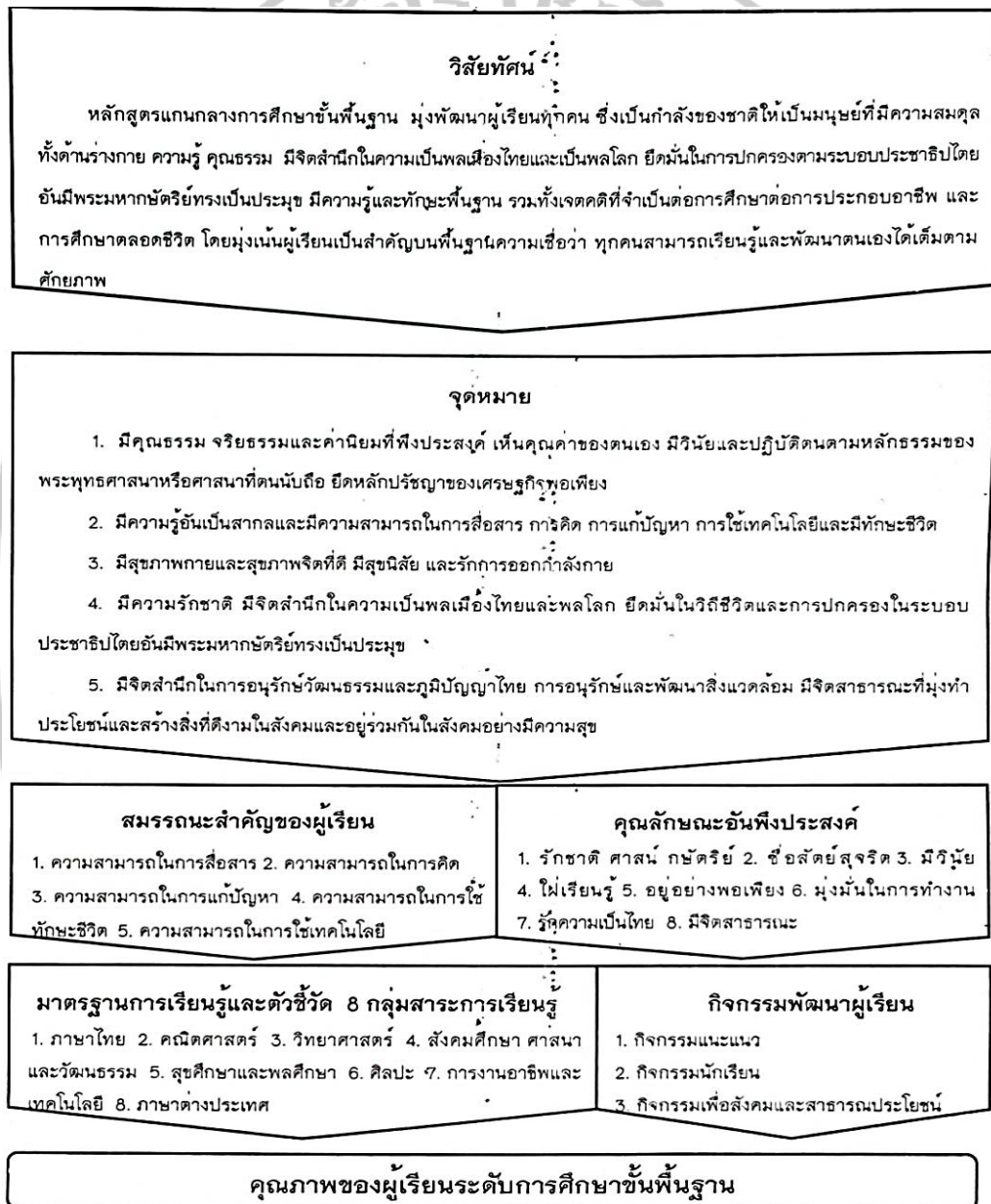
สาระการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และค่านิยมที่ผู้เรียนควรได้รับการเรียนรู้ เพื่อช่วยนำพาให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ดังแสดงตามภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 10

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรไว้ โดยให้ความสำคัญสอง สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังแสดงตามภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 10

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปฏิบัติและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการ ตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ลักษณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 20-21) ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิด ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัว ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้ คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษา วิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและ ปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพ ของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละ ต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 21-22) ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) การศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการ

เรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างสมบูรณ์และสมดุล ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการ เรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ ส่วนตน มีทักษะในการคิดวิจารณ์ ญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะ ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการ ประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) การศึกษาระดับนี้เน้น การเพิ่มพูน ความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะ กระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตน และประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและ ผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติม ได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพ ของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 22) ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมี เวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็น รายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

โครงสร้างเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 3) ดังนี้

ตารางที่ 2.1 โครงสร้างเวลาเรียน

กลุ่มสาระ การเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4-6
กลุ่มสาระการเรียนรู้										
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สุขศึกษา และพลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	800	800	800	800	800	800	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	1,560 (39 นก.)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120									360
รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่เกิน 80 ชั่วโมง						ปีละไม่เกิน 240 ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า 1,560 ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี						ไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี			รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 18

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและเพิ่มเติมสถานศึกษาสามารถดำเนินการดังนี้

ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและผู้เรียน ต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

ระดับมัธยมศึกษาต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดและสอดคล้อง กับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษา และ เกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลาสำหรับ สาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1-6)	รวม 6 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)	รวม 3 ปี	จำนวน 45 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	รวม 3 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งออกเป็นงานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยในต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

กษมา ชนะวงศ์ (2564) ได้ทำการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน โรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ได้แก่ 1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร 2. การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร 3. การนำหลักสูตรไปใช้ 4. การนิเทศการใช้หลักสูตร และ 5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

อ้อมใจ วงษ์มณฑา, ขวลิต เกิดทิพย์ และทงศักดิ์ มาศจิตต์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการหลักสูตรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การศึกษาบริบท 2.การวางแผนการใช้หลักสูตร 3. การดำเนินการใช้หลักสูตร 4. การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมหลักสูตร และ 5. การประเมินและพัฒนาหลักสูตร

รัตนา คำเพชรดี (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิผลตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ 1. การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และนโยบายของหลักสูตร 2. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และ 3. การพัฒนาบุคลากรและพัฒนาตนเอง ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ 3.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและนโยบายของหลักสูตร 3.2 การพัฒนาบุคลากรและพัฒนาตนเอง และ 3.3 ภาระผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู ส่วนกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งในความเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การควบคุม การวางแผน การนำองค์กรและการจัดองค์กร ตามลำดับ

สงกรานต์ เรืองประทีป (2559) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลวิจัยพบว่าการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษารองลงมากคือการสรุปการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาการดำเนินการบริหารหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้การนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลและการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรตามลำดับเมื่อเปรียบเทียบกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาต่างกันและประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

สุกัญญา จัตุรงค์ (2559) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภายใต้กลุ่ม 7 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารหลักสูตร

ของโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยได้แก่ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้านการนิเทศกำกับติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านการปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาตามลำดับ

ภัทรา ไชวอมรารักษ์ (2557) ได้ศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร กำกับ ติดตาม และนิเทศการใช้หลักสูตรและมีการประเมินการใช้หลักสูตรโดยนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกปีการศึกษา ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล นำข้อมูลจากการ วิเคราะห์มาพัฒนานักเรียนวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติ 2. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดประเมินผล รายงานผลการประเมิน และนำผลการประเมินมาพัฒนานักเรียน 3. ผู้บริหารจัดบริการและส่งเสริมให้ครู ผลิต แลกเปลี่ยน และเพิ่มพูนความรู้ในการใช้สื่อการเรียนรู้ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียน เพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนจัดบริการเพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้นักเรียน 4. ผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากร ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และจัดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยจัดเป็น โครงการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

รังสรรค์ โยศิริคุณ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อศึกษาระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาใน 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน การจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทาและการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดชัยภูมิ และเปรียบเทียบระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาใน 3 ด้าน จำแนกตามสถานภาพของบุคลากรและขนาดของสถานศึกษา จากข้อค้นพบจากงานวิจัย มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ควรมีฝ่ายประสานงานนิเทศและแนะนำในการจัดทำและการใช้หลักสูตรมีการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อดำเนินการตามความต้องการ เป็นการประหยัดงบประมาณ เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรม สถานศึกษา ควรมีการร่วมกันจัดทำหลักสูตรโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มสาระให้คำแนะนำ และนำหลักสูตร

ไปใช้ในสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องมีการประเมินการใช้หลักสูตรทุกกลุ่มสาระ ในแต่ละภาคเรียน/ปีการศึกษา และนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงผู้บริหารควรมีนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ชลี จางชุม (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย

1. โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์กับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนจะทำให้การส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษามีมากยิ่งขึ้น
2. โรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน
3. โรงเรียนควรประสานความร่วมมือกับบุคคลในท้องถิ่น เช่น ผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงความรู้ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
4. ควรหาวิธีการ กระบวนการ หรืออบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครู เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่
5. โรงเรียนควรวางแผนติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทั้งระบบตามสภาพจริง
6. โรงเรียนควรปรับปรุงและกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหาและหาแนวทางแก้ไข

เสาวลักษณ์ ประมาณ (2555) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาระดับประถมศึกษาโรงเรียนต้นแบบในเขตภาคกลางผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนวิชาพลศึกษาระดับประถมศึกษาในโรงเรียนต้นแบบในเขตภาคกลางมีปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนการจัดกระบวนการเรียนรู้การใช้สื่อการเรียนรู้อ และการจัดสถานการณ์ภายในโรงเรียนและการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง

อนงค์ เนตรจินดา (2554) ได้ศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการศึกษา

พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพที่ปรากฏอยู่โดยภาพรวมและแต่ละด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษากำหนดแผนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษานิเทศกำกับติดตามและการประเมินผลการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและการปรับปรุงพัฒนากระบวนการพัฒนาการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน สำหรับครูมีความเห็นต่อสภาพที่ปรากฏอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเหมือนกับผู้บริหารเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากจำนวน 6 ด้าน ที่เหมือนของผู้บริหารเพียง 1 ด้าน ที่อยู่ในระดับปานกลางคือการสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเมื่อเปรียบเทียบสถานที่ปรากฏของผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรายด้านทั้ง 7 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาและการสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

สมัย ทองมาก (2554) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการใช้หลักสูตรโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่การเตรียมความพร้อมรองลงมา ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการดำเนินการใช้หลักสูตรตามลำดับส่วนปัญหาการใช้หลักสูตรโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยคือการเตรียมความพร้อมและการบริหารหลักสูตร

งานวิจัยในต่างประเทศ

หยวนหัว คุย (Yunhuo C., 2018) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการหลักสูตรในสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระบบการบริหารจัดการหลักสูตรของประเทศและระบบการบริหารจัดการทั่วไปมีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่ได้สัมพันธ์กันโดยตรง แต่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ประเพณี วัฒนธรรม การพัฒนาการศึกษาและแนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรทั่วโลกมีแนวโน้มที่จะกระจายอำนาจตามระบอบประชาธิปไตย พบว่าโครงสร้างการบริหารสองประเภท คือการรวมศูนย์และการกระจายอำนาจ ต่างมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่ทิศทางตรงข้ามกันในขณะที่ประเทศต่าง ๆ ได้ปรับเปลี่ยนการกระจายอำนาจในระดับชาติ ระดับท้องถิ่นและระดับโรงเรียนตามภารกิจที่ต้องดำเนินการในสถานการณ์จริง ทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของการรวมศูนย์และการกระจายอำนาจ

เช่น ประเทศที่มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนดหลักสูตรภาคบังคับสำหรับนักเรียนและให้โรงเรียนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยปล่อยให้โรงเรียนตัดสินใจเลือกอย่างอิสระ ในทางตรงข้าม ประเทศที่มีการรวมศูนย์อำนาจ เช่น จีน ได้นำหลักสูตรส่วนกลางมาใช้ แต่ยังคงเหลือพื้นที่ให้โรงเรียนออกแบบหลักสูตรของตนเองได้ โดยมีเนื้อหาการเรียนการสอนที่เฉพาะเจาะจง ตามมาตรฐานที่ผู้บริหารระดับสูงกำหนดไว้ ดังนั้นการรวมศูนย์และการกระจายอำนาจจึงขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของรัฐบาลในการบูรณาการและเสริมหลักสูตรผ่านการบริหารระดับต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย

อย่างไรก็ตามควรพิจารณาสถานการณ์อย่างมีวิจารณญาณในการเลือกรูปแบบของการใช้อำนาจ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตร โดยให้มีความสอดคล้องกับจุดแข็งและหลีกเลี่ยงจุดอ่อน การกระจายอำนาจการบริหารจัดการหลักสูตรจึงจะประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตามการปฏิรูปยังต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่นและระดับความสามารถของโรงเรียน ระบบการติดตามและตรวจสอบหลักสูตรระดับชาติ

ลีเวนเดอร์และมิกโคลา (Levender and Mikkola, 2009) ได้ศึกษาเพื่อตรวจสอบการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางในยุโรปโดยกระบวนการวิเคราะห์เป็นส่วนหนึ่งของการบูรณาการกับโครงสร้างที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบและเพิ่มความชัดเจนของหลักสูตรปริญญาผลการศึกษาก็ให้เห็นว่าความสำคัญของยุทธศาสตร์ของครูและความท้าทายที่เพิ่มขึ้นระหว่างกระบวนการเป็นสิ่งที่มีความหมายและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการออกแบบหลักสูตร การออกแบบหลักสูตรในทุกระดับการศึกษายังต้องการให้มีการสนับสนุนด้านเอกสารและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

ยี (Ye, 2009) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใหม่ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนไต้หวันโดยประชาชนจีนในช่วงปี ค.ศ. 1994 - 1999 และช่วงปี ค.ศ. 1999 - 2004 ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาหลักสูตรขั้นพื้นฐานใหม่ได้ถูกนำมาใช้ภายใต้กระบวนการวิจัยที่สมบูรณ์ ประกอบด้วยการนำเสนอปัญหาในรูปแบบของผลผลิตและความคาดหวังของหลักสูตรผลการศึกษพบว่าการจัดการศึกษาที่ประกอบด้วยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติส่งผลให้การศึกษาประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

ซาริน (Salin, 2010) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์ปี ค.ศ. 2004 ระดับประถมศึกษาในประเทศตุรกีโดยหลักสูตรคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาได้รับการพัฒนาครอบคลุมทฤษฎีการศึกษาวัดดูประสงค์การศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพและความสำเร็จของการใช้หลักสูตรซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองของครูที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษาผลการศึกษพบว่า

คุณภาพของหลักสูตรคณิตศาสตร์ปี ค.ศ. 2004 เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรและการแสดงออกความสอดคล้องของครูอยู่ในระดับสูงผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรคณิตศาสตร์ปี ค.ศ. 2004 ได้รับการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

โค (Cho, 2001) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรเป็นการเสริมประสบการณ์ ของครูกรณีศึกษาจากครู 2 คน ในมหาวิทยาลัยโอไฮโอ ผลการวิจัยพบว่า ครูทั้งสองคนมีความคิดเห็นต่อคุณค่าของหลักสูตรแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการอธิบายถึงความแตกต่างของครูตามลักษณะความเป็นจริงต่อการเสริมสร้างประสบการณ์ในชั้นเรียน ในกรณีศึกษาในครั้งนี้ครูที่ได้รับการบรรจุใหม่จะมีความศรัทธาความเชื่อต่อการใช้หลักสูตรมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร โดยกำหนดว่าจะทำการสอนนักเรียนในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสมกับเวลาและมีลักษณะการบูรณาการ ซึ่งกระบวนการใช้หลักสูตรมีค่าสูง ในด้านความจำเป็นเกี่ยวกับทักษะและความรู้เพื่อการสอน ครูอีกคนหนึ่งมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ต้องใช้ตัดสินใจเฉพาะหน้าต่อการแสดงออกของความต้องการของนักเรียนตามที่คาดหวังไว้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศผู้ศึกษาได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยมีการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ได้แก่

1. การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร
2. การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
3. การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ
4. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ
5. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา
2. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายการจัดการศึกษา
3. การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
4. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
5. การจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

7. การจัดทำแผนการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนและการเตรียมหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ได้แก่

1. การวางแผนการบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. การวางแผนการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. การวางแผนการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

1. การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรและทำความเข้าใจในเจตนารมณ์ของหลักสูตรให้ชัดเจน

2. การศึกษาความต้องการของชุมชนหรือสังคม และผู้เรียน

3. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายใน เช่น การกำหนดครูเข้าสอนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ โดยคำนึงถึงขนาดและจำนวนนักเรียน

4. การกำหนดการสอนของครูให้สอดคล้องกับมุ่งหมายของหลักสูตรและเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม

5. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

6. การรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อชุมชนเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

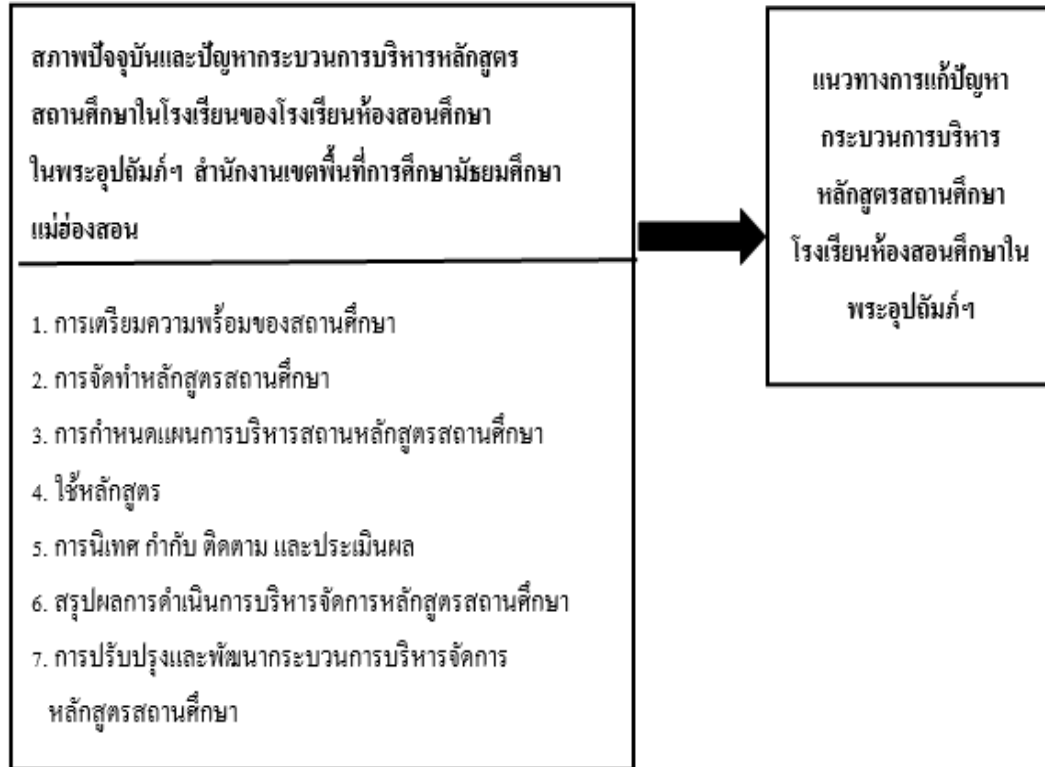
ขั้นตอนที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 6 การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

1. สถานศึกษาสรุปผลการดำเนินงาน
2. สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงาน
3. สถานศึกษาเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ขั้นตอนที่ 7 การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การนำผลการดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ คือ ครูผู้สอน ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 110 คน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ได้แก่ ศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน คณะกรรมการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ดูแลงานหลักสูตรสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดังนี้

1. แบบสอบถาม

ลักษณะแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน จำนวน 7 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และการปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตร แบบสอบถามตอนนี้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของสงกรานต์ เรืองประทีป (พ.ศ. 2559) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์

ลักษณะแบบสัมภาษณ์แนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) เพื่อนำไปสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหาร และครูที่มีประสบการณ์ดูแลงานหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนมีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารหลักสูตร
- 1.2 กำหนดกรอบความคิดในการสร้างข้อคำถามที่ใช้ในการวิจัย
- 1.3 ร่างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบแก้ไข

1.4 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามและการใช้ภาษา โดยการ

หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงต์การวิจัย (Index of Item – Objective Congruence: IOC) โดยจะพิจารณาค่าความสอดคล้องที่คำนวณได้ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.60 ขึ้นไป

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นถูกต้องและสอดคล้องกับ

วัตถุประสงต์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นถูกต้องและสอดคล้องกับ

วัตถุประสงต์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่ถูกต้องและไม่สอดคล้องกับ

วัตถุประสงต์

1.5 ผลปรากฏว่าข้อคำถามของแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง

.06-1.00 เป็นค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ (ภาคผนวก จ)

1.6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 30 คน

1.7 นำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990, p. 161) โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการศึกษาสภาพปัจจุบันกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ เท่ากับ .95 และมีค่าความเชื่อมั่นของการศึกษาปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ เท่ากับ .99 (ภาคผนวก ฉ)

1.8 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ จัดพิมพ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews)

2.1 ผู้ศึกษานำผลการวิเคราะห์ปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านมากำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม

2.2 ทำร่างแบบสัมภาษณ์ ไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

2.3 จัดทำพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ และมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 ผู้ศึกษาขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.2 ผู้ศึกษาขอหนังสือจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ให้ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ เพื่อขอความร่วมมือจัดตั้งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน

1.3 ผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน โดยผ่านผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

1.4 ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ถ้ายังมีส่วนไม่ครบจะดำเนินการติดตามด้วยตนเองอีกครั้ง

1.5 ผู้ศึกษาประมาณการระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัยจะติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามส่วนที่ไม่ได้คืนด้วยตนเอง

2. ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ทำหนังสือจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จะได้นัด วัน เวลา และสถานที่ เพื่อทำการสัมภาษณ์ต่อไป

2.3 ผู้ศึกษานำผลการสัมภาษณ์มาทำการสังเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้ศึกษาจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และเลือกใช้สถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปของตารางประกอบการพรรณนา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1982, pp. 232-233) และนำเสนอในรูปของตารางประกอบการพรรณนา

สำหรับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย จากแบบสอบถามได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การสังเคราะห์ข้อมูลแนวทางการแก้ปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ใช้การสังเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์โดยผู้ศึกษาอ่านข้อมูลแล้วทำความเข้าใจเนื้อหาข้อมูลทั้งหมดจากผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วจัดกลุ่มคำที่เป็นประเด็นเดียวกัน พิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กัน มาหาข้อสรุปและนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยจำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของประชากร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของประชากร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยจำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บ จำนวนข้อมูลที่ได้รับคืน ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บและจำนวนข้อมูลที่ได้รับคืน

1.1 จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บจากประชากรเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 110 ชุด ได้รับคืนและมีสภาพสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 110 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

1.2 จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน คณะกรรมการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ดูแลงานหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน
ห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย
ข้อมูลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและตำแหน่งในการปฏิบัติงาน
ปัจจุบันโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ
ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของกลุ่มเป้าหมาย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	38	34.55
2. หญิง	72	65.45
รวม	110	100.00
อายุ		
1. น้อยกว่า 30 ปี	36	32.73
2. 31 – 40 ปี	45	40.91
3. 41 – 50 ปี	26	23.64
4. 51ปีขึ้นไป	3	2.73
รวม	110	100.00
ระดับการศึกษา		
1. ปริญญาตรี	71	64.55
2. ปริญญาโท	39	35.45
รวม	110	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
1. ต่ำกว่า 5 ปี	38	34.55
2. 5 – 10 ปี	33	30.00
3. 11 – 15 ปี	16	14.55
4. 16 – 20 ปี	13	11.82

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพของกลุ่มเป้าหมาย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
5. 21 ปีขึ้นไป	10	9.09
รวม	110	100.00
ตำแหน่งในการปฏิบัติงานปัจจุบัน		
1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา	1	0.91
2. รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	5	4.55
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	11	10.00
4. หัวหน้างาน	8	7.27
5. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้	85	77.27
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ข้อมูลทั่วไป ของประชากรที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 110 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 65.45 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 40.91 รองลงมามีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 32.73 ระดับการศึกษาสูงสุดมากที่สุดคือ ปริญญาตรี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 64.55 รองลงมา คือ ระดับปริญญาโท จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 35.45 โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี มากที่สุดจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 34.55 รองลงมาคือ 5 – 10 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 โดยดำรงตำแหน่งในการปฏิบัติงานปัจจุบันเป็นครูกลุ่มสาระการเรียนรู้มากที่สุดจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 77.27 รองลงมา คือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พร้อมแปลผลค่าเฉลี่ยกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 7 ด้าน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตรไปใช้)

การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และการปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกด้านและแยกตามกระบวนการปรากฏในตารางที่ 4.2 – 4.9

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ รวมทุกด้าน

กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับที่	μ	σ	แปลผล	ลำดับที่
1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	4.28	0.56	มาก	3	1.83	0.48	น้อยที่สุด	2
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.46	0.58	มาก	1	1.71	0.49	น้อยที่สุด	6
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.22	0.64	มาก	6	1.91	0.64	น้อยที่สุด	1
4. การดำเนินการบริหารหลักสูตร	4.26	0.57	มาก	4	1.82	0.54	น้อยที่สุด	3
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.34	0.60	มาก	2	1.74	0.61	น้อยที่สุด	5
6. การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.25	0.63	มาก	5	1.79	0.61	น้อยที่สุด	4
7. การปรับปรุง พัฒนาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.21	0.64	มาก	7	1.83	0.63	น้อยที่สุด	2
เฉลี่ยรวม	4.29	0.55	มาก	-	1.80	0.51	น้อยที่สุด	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่าสภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ โดยรวมของทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.58$) รองลงมา คือการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.60$) และการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.56$)

ส่วนสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ โดยรวมของทุกด้านอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\mu = 1.80$, $\sigma = 0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 1.91$, $\sigma = 0.64$) รองลงมา คือการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาและด้านการปรับปรุงพัฒนาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 1.83$, $\sigma = 0.48$) และการดำเนินการบริหารหลักสูตร ($\mu = 1.82$, $\sigma = 0.54$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

การเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
1. สถานศึกษามีการประชุม ชี้แจงการสร้างตระหนัก ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ เห็นความสำคัญความจำเป็น ที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	4.33	0.73	มาก	3	1.93	0.71	น้อย ที่สุด	2

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
2. สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้ ความรู้ ความเข้าใจและมี ความสามารถนำความรู้ไป ใช้ในการจัดทำสาระของ หลักสูตรสถานศึกษา	4.15	0.71	มาก	7	1.93	0.71	น้อย ที่สุด	2
3. สถานศึกษามีการแต่งตั้ง คณะกรรมการและอนุกรรม ภาพของการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	4.55	0.82	มาก ที่สุด	1	1.68	0.56	น้อย ที่สุด	6
4. สถานศึกษามีการ วิเคราะห์สภาพปัญหา และ จุดเน้นในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาสนองความ ต้องการของชุมชนและ ผู้เรียน	4.28	0.67	มาก	4	1.77	0.62	น้อย ที่สุด	5
5. สถานศึกษามีการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา เพื่อใช้เป็นแผน แม่บท การดำเนินงานจัด การศึกษาของสถานศึกษา ตามสภาพจริง	4.43	0.66	มาก	2	1.79	0.64	น้อย ที่สุด	4

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
6. สถานศึกษาการจัดทำ ระบบข้อมูลสารสนเทศ ของสถานศึกษาให้ ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน ที่เอื้อต่อการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	4.26	0.76	มาก	5	1.84	0.67	น้อย ที่สุด	3
7. สถานศึกษามีการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับหลักสูตรให้ บุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรในชุมชน ทุกฝ่ายได้รับทราบและเห็น ความสำคัญของหลักสูตร และจัดการศึกษาร่วมกัน	4.03	0.82	มาก	8	1.94	0.63	น้อย ที่สุด	1
8. สถานศึกษามีการจัดทำภูมิ ปัญญาท้องถิ่น/แหล่งเรียนรู้	4.23	0.79	มาก	6	1.77	0.62	น้อย ที่สุด	5
เฉลี่ยรวม	4.28	0.56	มาก	-	1.83	0.48	น้อย ที่สุด	-

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
ของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย
ที่สุดสามลำดับแรก คือสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการของการบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.82$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนา
คุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามสภาพจริง

($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.66$) และด้านสถานศึกษามีการประชุมชี้แจง การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.73$) สำหรับสภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ด้านสถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรให้บุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กร ในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและเห็นความสำคัญของหลักสูตรและจัดการศึกษาร่วมกัน ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.82$)

ส่วนสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\mu = 1.83$, $\sigma = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรให้บุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและเห็นความสำคัญของหลักสูตรและจัดการศึกษาร่วมกัน ($\mu = 1.94$, $\sigma = 0.63$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและสถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้ความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถความรู้ไปใช้ในการจัดทำ ($\mu = 1.93$, $\sigma = 0.71$) และสถานศึกษาการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้ครอบคลุมและเป็นปัจจุบันที่เอื้อต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 1.84$, $\sigma = 0.67$) สำหรับสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 1.68$, $\sigma = 0.56$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
1. สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์/ภารกิจ/เป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.40	0.80	มาก	8	1.79	0.62	น้อยที่สุด	4
2. สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง	4.65	0.67	มากที่สุด	1	1.65	0.64	น้อยที่สุด	4
3. สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับเป้าหมายเหมาะสม ครอบคลุมกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคม	4.48	0.63	มาก	7	1.78	0.63	น้อยที่สุด	5
4. สถานศึกษามีการจัดบุคลากรให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.52	0.69	มากที่สุด	5	1.70	0.57	น้อยที่สุด	6
5. สถานศึกษามีการจัดงบประมาณให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.24	0.79	มาก	10	1.83	0.72	น้อยที่สุด	3

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับที่	μ	σ	แปลผล	ลำดับที่
6. สถานศึกษามีการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.12	0.82	มาก	11	1.90	0.75	น้อยที่สุด	1
7. สถานศึกษามีการจัดอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.25	0.77	มาก	9	1.84	0.70	น้อยที่สุด	2
8. สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละช่วงชั้น/สัดส่วนเวลาเรียน/สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคได้อย่างเหมาะสม	4.52	0.65	มากที่สุด	5	1.65	0.63	น้อยที่สุด	8
9. สถานศึกษามีการกำหนดสมรรถนะหลักและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	4.55	0.69	มากที่สุด	3	1.65	0.64	น้อยที่สุด	8
10. สถานศึกษามีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้และกรอบหลักสูตรสถานศึกษา	4.51	0.73	มากที่สุด	6	1.64	0.66	น้อยที่สุด	9
11. สถานศึกษากำหนดแนวทางการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.54	0.70	มากที่สุด	4	1.63	0.63	น้อยที่สุด	10

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับที่	μ	σ	แปลผล	ลำดับที่
12. สถานศึกษากำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.51	0.69	มากที่สุด	6	1.69	0.60	น้อยที่สุด	7
13. สถานศึกษามีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม	4.59	0.70	มากที่สุด	2	1.55	0.63	น้อยที่สุด	11
14. สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.59	0.73	มากที่สุด	2	1.63	0.77	น้อยที่สุด	10
เฉลี่ยรวม	4.46	0.58	มาก	-	1.71	0.49	น้อยที่สุด	-

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือสถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.67$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมและสถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.70$) และสถานศึกษามีการกำหนดสมรรถนะหลักและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ของนักเรียน พื้นฐาน ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.69$) สำหรับสภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.82$)

ส่วนสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\mu = 1.71$, $\sigma = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 1.90$, $\sigma = 0.75$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 1.84$, $\sigma = 0.70$) และสถานศึกษามีการจัดงบประมาณให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 1.83$, $\sigma = 0.72$) สำหรับสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการจัดหาคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ($\mu = 1.55$, $\sigma = 0.63$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับที่	μ	σ	แปลผล	ลำดับที่
1. สถานศึกษามี การวางแผนเตรียมงบประมาณในการจัดหา/เลือกใช้/ทำและพัฒนาสื่ออย่างเพียงพอ	4.11	0.77	มาก	6	1.96	0.79	น้อยที่สุด	2
2. สถานศึกษามี การวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนองความสนใจและความสามารถของผู้เรียน	4.25	0.77	มาก	4	1.96	0.77	น้อยที่สุด	2

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การวางแผนดำเนินการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
3. สถานศึกษามีการวางแผน ส่งเสริมและสนับสนุนการ จัดกิจกรรมที่หลากหลายโดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.35	0.77	มาก	1	1.83	0.72	น้อย ที่สุด	5
4. สถานศึกษามี การวางแผน จัดทำ /จัดหาสื่อที่เหมาะสม ต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.17	0.73	มาก	5	1.92	0.74	น้อย ที่สุด	3
5. สถานศึกษามี การวางแผน ส่งเสริมสนับสนุนในการ สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียน	4.28	0.73	มาก	2	1.82	0.76	น้อย ที่สุด	6
6. สถานศึกษามี การวางแผน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการ ใช้หลักสูตรของสถานศึกษา	4.08	0.80	มาก	7	1.97	0.76	น้อย ที่สุด	1
7. สถานศึกษามีการวางแผน ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องในด้านการ นิเทศ/กำกับ/ติดตาม/ ประเมินผลการใช้	4.27	0.75	มาก	3	1.89	0.72	น้อย ที่สุด	4
เฉลี่ยรวม	4.22	0.64	มาก	-	1.91	0.64	น้อย ที่สุด	4.22

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.77$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.73$) และสถานศึกษามีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องในด้านการนิเทศ/กำกับ/ติดตาม/ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.75$) สำหรับสภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการวางแผนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.80$)

ส่วนสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ที่สุด ($\mu = 1.91$, $\sigma = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ สถานศึกษามี การวางแผนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ($\mu = 1.97$, $\sigma = 0.76$) รองลงมา คือ สถานศึกษามี การวางแผนเตรียมงบประมาณในการจัดหา/เลือกใช้/ทำและพัฒนาสื่ออย่างเพียงพอและสถานศึกษามี การวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนองความสนใจและความสามารถของผู้เรียน ($\mu = 1.96$, $\sigma = 0.79$) และสถานศึกษามีการวางแผนจัดทำ /จัดหาสื่อที่เหมาะสมต่อ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu = 1.92$, $\sigma = 0.74$) สำหรับสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามี การวางแผนส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\mu = 1.82$, $\sigma = 0.76$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการของ
กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ
ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตรไปใช้)

การดำเนินการบริหาร หลักสูตร	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
1. สถานศึกษามีการนำ หลักสูตรไปใช้อย่างเป็น ระบบและมีขั้นตอนที่ถูกต้อง	4.28	0.76	มาก	4	1.78	0.70	น้อย ที่สุด	7
2. สถานศึกษามีการจัดทำ คู่มือเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	4.23	0.80	มาก	6	1.85	0.72	น้อย ที่สุด	4
3. สถานศึกษามีการจัดครูเข้า สอนตรงกับความรู้ ความสามารถและลักษณะงาน	4.45	0.73	มาก	1	1.68	0.65	น้อย ที่สุด	10
4. สถานศึกษามีการจัด สภาพแวดล้อมและ บรรยากาศเหมาะกับการ เรียนรู้ของผู้เรียน	4.36	0.74	มาก	2	1.73	0.74	น้อย ที่สุด	9
5. สถานศึกษามีการจัดสิ่ง อำนวยความสะดวกที่ หลากหลายเหมาะสมกับ ธรรมชาติและเอื้อต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียน	4.22	0.68	มาก	7	1.77	0.69	น้อย ที่สุด	8
6. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนครูให้มี ความสามารถ จัดการเรียน การสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	4.32	0.69	มาก	3	1.83	0.68	น้อย ที่สุด	6

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การดำเนินการบริหาร หลักสูตร	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
7. สถานศึกษามีการจัดระบบ การวัดผลและประเมินผล ตามสภาพจริงของผู้เรียน อย่างชัดเจนและถูกต้อง	4.26	0.82	มาก	5	1.85	0.76	น้อย ที่สุด	4
8. สถานศึกษามีการจัดแหล่ง เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาอย่างหลากหลาย	4.21	0.72	มาก	8	1.88	0.76	น้อย ที่สุด	2
9. สถานศึกษามีการจัดสรร งบประมาณในการพัฒนา หลักสูตรและประเมินผลการ ใช้หลักสูตร	4.18	0.68	มาก	10	1.84	0.71	น้อย ที่สุด	5
10. คณะกรรมการ สถานศึกษา ชุมชน ผู้บริหาร ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมใน การวางแผน พัฒนาหลักสูตร	4.20	0.78	มาก	9	1.86	0.68	น้อย ที่สุด	3
11. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรระหว่างครูและ บุคลากรทางการศึกษา	4.23	0.73	มาก	6	1.86	0.74	น้อย ที่สุด	3

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การดำเนินการบริหาร หลักสูตร	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
12. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำเสนอ เผยแพร่ผลงานวิชาการและ นวัตกรรมเกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษา	4.16	0.70	มาก	11	1.90	0.66	น้อย ที่สุด	1
เฉลี่ยรวม	4.26	0.57	มาก	-	1.82	0.54	น้อย ที่สุด	-

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตรไปใช้) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการจัดครูเข้าสอนตรงกับความรู้ความสามารถและลักษณะงาน ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.73$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเหมาะกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.74$) และด้านสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีความสามารถ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.69$) สำหรับสภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตรไปใช้) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ด้านสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอเผยแพร่ผลงานวิชาการและนวัตกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.70$)

ส่วนสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตรไปใช้) โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\mu = 1.82$, $\sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอเผยแพร่ผลงานวิชาการและนวัตกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 1.90$, $\sigma = 0.66$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างหลากหลาย ($\mu = 1.88$, $\sigma = 0.76$) และคณะกรรมการ

สถานศึกษา ชุมชน ผู้บริหาร ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร และสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระหว่างครู และบุคลากรทางการศึกษา ($\mu = 1.86$, $\sigma = 0.68$) สำหรับสภาพปัญหาของกระบวนการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตรไปใช้) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการจัดครูเข้าสอนตรงกับความรู้ความสามารถและลักษณะงาน ($\mu = 1.68$, $\sigma = 0.65$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการของ กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
1. สถานศึกษามี การร่วมมือกันจัดทำแผนงาน/ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง	4.36	0.69	มาก	4	1.78	0.70	น้อยที่สุด	3
2. สถานศึกษามีโครงการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา	4.42	0.67	มาก	1	1.74	0.77	น้อยที่สุด	5
3. สถานศึกษามีการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จ	4.35	0.76	มาก	5	1.72	0.70	น้อยที่สุด	6
4. สถานศึกษามีการจัดนิเทศภายในอย่างกัลยาณมิตร ด้วยบรรยากาศของความร่วมมือเป็นประชาธิปไตยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.41	0.75	มาก	2	1.63	0.74	น้อยที่สุด	8

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
5. สถานศึกษามีการ ประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา โดยการมีส่วน ร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.31	0.75	มาก	6	1.83	0.69	น้อย ที่สุด	1
6. สถานศึกษามีการจัดทำ รายงานการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลและ เปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมาย อย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลมา ปรับปรุงพัฒนา	4.22	0.72	มาก	8	1.81	0.74	น้อย ที่สุด	2
7. สถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจและทัศนคติเชิง บวกเกี่ยวกับการนิเทศการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา	4.28	0.67	มาก	7	1.77	0.73	น้อย ที่สุด	4
8. สถานศึกษามีการแต่งตั้ง คณะทำงานรับผิดชอบในการ กำกับดูแลคุณภาพของ หลักสูตรสถานศึกษา	4.39	0.73	มาก	3	1.65	0.67	น้อย ที่สุด	7
9. สถานศึกษามีการวางแผน ดำเนินการนิเทศติดตามการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ชัดเจนและเป็นรูปธรรม	4.35	0.71	มาก	5	1.78	0.71	น้อย ที่สุด	3
เฉลี่ยรวม	4.34	0.60	มาก	-	1.74	0.61	น้อย ที่สุด	-

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.34, \sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือสถานศึกษามีโครงการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ($\mu = 4.42, \sigma = 0.67$) รองลงมา คือสถานศึกษามีการจัดนิเทศภายในอย่างกัลยาณมิตร ด้วยบรรยากาศของความร่วมมือเป็นประชาธิปไตยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ($\mu = 4.41, \sigma = 0.75$) และด้านสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบในการกำกับดูแลคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.39, \sigma = 0.73$) สำหรับสภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ด้านสถานศึกษามีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนา ($\mu = 4.22, \sigma = 0.72$)

ส่วนสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\mu = 1.74, \sigma = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ($\mu = 1.83, \sigma = 0.69$) รองลงมา คือสถานศึกษามีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนา ($\mu = 1.81, \sigma = 0.74$) และสถานศึกษามี การร่วมมือกันจัดทำแผนงาน/ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องและสถานศึกษามีการวางแผนดำเนินการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาชัดเจนและเป็นรูปธรรม ($\mu = 1.78, \sigma = 0.71$) สำหรับสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการจัดนิเทศภายในอย่างกัลยาณมิตร ด้วยบรรยากาศของความร่วมมือเป็นประชาธิปไตยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ($\mu = 1.63, \sigma = 0.74$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับที่	μ	σ	แปลผล	ลำดับที่
1. สถานศึกษามีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	4.26	0.73	มาก	3	1.82	0.67	น้อยที่สุด	1
2. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.24	0.70	มาก	5	1.78	0.63	น้อยที่สุด	3
3. สถานศึกษามีการบันทึกการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.25	0.74	มาก	4	1.78	0.71	น้อยที่สุด	3
4. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.33	0.72	มาก	1	1.74	0.71	น้อยที่สุด	4
5. สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	4.30	0.67	มาก	2	1.82	0.70	น้อยที่สุด	1
6. สถานศึกษามีการจัดทำบันทึกการเผยแพร่เพื่อรับฟังข้อมูลย้อนกลับ	4.10	0.75	มาก	6	1.80	0.70	น้อยที่สุด	2

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การสรุปผลการดำเนินการ บริหารหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
5. สถานศึกษามีการเผยแพร่ ผลการดำเนินงานบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องทราบ	4.30	0.67	มาก	2	1.82	0.70	น้อย ที่สุด	1
6. สถานศึกษามีการจัดทำ บันทึกการเผยแพร่เพื่อรับฟัง ข้อมูลย้อนกลับ	4.10	0.75	มาก	6	1.80	0.70	น้อย ที่สุด	2
เฉลี่ยรวม	4.25	0.63	มาก	-	1.79	0.61	น้อย ที่สุด	-

จากตารางที่ 4.8 พบว่า สภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.72$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.67$) และสถานศึกษามีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.73$) สำหรับสภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ด้านสถานศึกษามีการจัดทำบันทึกการเผยแพร่เพื่อรับฟังข้อมูลย้อนกลับ ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.75$)

ส่วนสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\mu = 1.79$, $\sigma = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการบริหารหลักสูตรของ

สถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบและสถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ($\mu = 1.82$, $\sigma = 0.67$) รองลงมา คือสถานศึกษา มีการจัดทำบันทึกการเผยแพร่เพื่อรับฟังข้อมูลย้อนกลับ ($\mu = 1.80$, $\sigma = 0.70$) และสถานศึกษา มีการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและสถานศึกษามีการบันทึก การดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 1.78$, $\sigma = 0.63$) สำหรับสภาพ ปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการจัดทำรายงาน การดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 1.74$, $\sigma = 0.71$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการของ กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ด้านการปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

การปรับปรุง พัฒนาการ บริหารหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
1. สถานศึกษานำข้อมูล ย้อนกลับและผลของ การประเมินมาใช้ใน การตัดสินใจ	4.13	0.72	มาก	4	1.85	0.68	น้อย ที่สุด	2
2. มีการปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาให้ ทันสมัยเหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.23	0.73	มาก	3	1.78	0.71	น้อย ที่สุด	4
3. มีการกระตุ้นให้ทุกคนที่ เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้มีการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.26	0.69	มาก	1	1.86	0.68	น้อย ที่สุด	1

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การปรับปรุง พัฒนาการ บริหารหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพปัญหา			
	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่	μ	σ	แปล ผล	ลำดับ ที่
4. การสรุปการประเมินผล การใช้หลักสูตรและนำผล การประเมินมาปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษา	4.24	0.70	มาก	2	1.81	0.64	น้อย ที่สุด	3
เฉลี่ยรวม	4.21	0.64	มาก	-	1.83	0.63	น้อย ที่สุด	-

จากตารางที่ 4.9 พบว่า สภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการกระตุ้นให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.69$) รองลงมา คือ การสรุปการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.70$) และสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.73$) สำหรับสภาพปัจจุบันของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษานำข้อมูลย้อนกลับและผลของการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.72$)

ส่วนสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ด้านการปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\mu = 1.83$, $\sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการกระตุ้นให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 1.86$, $\sigma = 0.68$) รองลงมา คือ สถานศึกษานำข้อมูลย้อนกลับและผลของการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ ($\mu = 1.85$, $\sigma = 0.68$) และการสรุปการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 1.81$,

$\sigma = 0.64$) สำหรับสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 1.78$, $\sigma = 0.71$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ

ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ผู้ศึกษาได้นำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและสภาพปัญหาการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมากำหนดเป็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน คณะกรรมการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ดูแลงานหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน เพื่อศึกษา แนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ และได้สังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ตามตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการสังเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ

สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ	แนวทางการแก้ไขปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ
1.การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ที่มี ปัญหาสำคัญคือ 1.1 สถานศึกษาควรมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรให้บุคลากร ในสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรในชุมชนทุก ฝ่ายได้รับทราบและเห็นความสำคัญของหลักสูตร และจัดการศึกษาร่วมกัน	1.1 สถานศึกษาต้องส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา มีการประชุมชี้แจงวางแผนสร้าง ความตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วม ของบุคลากร ชุมชน ในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับชุมชน ตามความต้องการ ของนักเรียน และบริบทของท้องถิ่น และการ กำหนดขอบข่ายระยะเวลาในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาให้เรียบร้อยชัดเจน
2. การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ที่ มีปัญหาสำคัญคือ 2.1 สถานศึกษามีการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	2.1 สถานศึกษาควรให้ครูมีการวางแผนการ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ โครงสร้างรายวิชา อบรมให้ความรู้กับ ครูผู้สอนในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการ เรียนรู้ จัดสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ให้ เหมาะสมกับเนื้อหาทันสมัย มีเทคโนโลยี สนับสนุนเพียงพอ

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ	แนวทางการแก้ไขปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ
3. การวางแผนและการเตรียมหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ที่มีปัญหาสำคัญคือ 3.1 สถานศึกษามีการวางแผนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา	3.1 สถานศึกษาควรมีการสร้างตระหนักรู้ให้ครูเห็นถึงความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน จัดอบรมให้ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการทำวิจัย จัดทำระบบสารสนเทศที่เป็นแหล่งเรียนรู้ และสามารถเก็บรวบรวมงานวิจัยในชั้นเรียน ในรูปแบบไฟล์เอกสารออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้สามารถสืบค้นข้อมูลและนำมาใช้ประโยชน์ได้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และศึกษาดูงานวิจัยในชั้นเรียนกับโรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ นำมาปรับใช้กับนักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง พัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ปัญหาและศักยภาพของนักเรียน
4. การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ที่มีปัญหาสำคัญคือ 4.1 สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอเผยแพร่ผลงานวิชาการและนวัตกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.1 สถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และศึกษาดูงานเกี่ยวกับผลงานวิชาการและนวัตกรรมกับโรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ นำมาปรับใช้กับสถานศึกษา ทั้งนี้ การปรับใช้วิธีการต่าง ๆ ต้องนำมาปรับประยุกต์ หรือพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ปัญหาของสถานศึกษา ซึ่งในการเผยแพร่ผลงานวิชาการและนวัตกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสามารถนำมาจัดทำ เป็นนิทรรศการหรือการประกวด Best Practice ทั้งภายใน โรงเรียน หรือระดับเครือข่ายสถานศึกษาได้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ	แนวทางการแก้ไขปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีปัญหาสำคัญคือ 5.1 สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	5.1 สถานศึกษาต้องประชุมชี้แจง แต่งตั้งคณะทำงาน และให้ความสำคัญกับการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยให้คำแนะนำ และช่วยเหลือกันอย่างเป็นกัลยาณมิตรสนับสนุนครูผู้สอนได้อย่างถูกต้อง และกระบวนการนิเทศจะต้องมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ หัวหน้าระดับ หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน เพื่อจะได้ข้อมูลและทราบถึงปัญหาที่แท้จริง แล้วใช้การมีส่วนร่วมจากโรงเรียนเครือข่ายศึกษานิเทศก์ หรือผู้มีความรู้ ช่วยในการแก้ไขปัญหาเมื่อพบปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ อีกทั้ง การประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้น
5.2 สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการนิเทศกำกับ ติดตามประเมินผลและเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนา	5.2สถานศึกษา มีการสร้างความตระหนักและรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ครูทุกคนได้รับทราบข้อมูลจากการนิเทศติดตามไปในทิศทางเดียวกัน มีเป้าหมายในการพัฒนาและแก้ปัญหาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การใช้ข้อมูลที่เป็นข้อดี จุดเด่นหรือปัญหาที่ได้จากการนิเทศ นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาแก้ไข หรือสร้างเป็นนวัตกรรมของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ	แนวทางการแก้ไขปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ
6. การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีปัญหาสำคัญคือ 6.1 สถานศึกษามีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบและสถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	6.1 สถานศึกษาควรมีการสร้างความสะดวกให้ครูเห็นถึงความสำคัญของการการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักฐานต่อไป อีกทั้ง จัดทำระบบสารสนเทศให้เป็นการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการให้เป็นระบบสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการบริหารหลักสูตรของคณะครู บุคลากรในรูปแบบไฟล์เอกสารออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้สามารถสืบค้นข้อมูลและนำมาใช้ประโยชน์ได้
6.2 สถานศึกษามีการจัดทำบันทึกการเผยแพร่เพื่อรับฟังข้อมูลย้อนกลับ	6.2 สถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในการจัดทำบันทึกการเผยแพร่ และผู้บริหารควรมีการกำกับติดตามการจัดทำบันทึกการเผยแพร่ โดยจัดทำระบบสารสนเทศในรูปแบบไฟล์เอกสารออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อทราบข้อมูลย้อนกลับ หรือจัดทำในรูปแบบการนิเทศ ผ่านกระบวนการสังเกต มีการบันทึก การรายงานปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการประเมินผล เป็นต้น นำผลการจัดทำบันทึกการเผยแพร่ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ เป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนา ปรับปรุง ในปีการศึกษาต่อไป

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ	แนวทางการแก้ไขปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ
7. การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีปัญหาสำคัญคือ 7.1 สถานศึกษา มีการกระตุ้นให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	7.1 เพื่อให้เกิดความเป็นระบบและต่อเนื่อง ควรมีการดำเนินการประชุมให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดทำเป็นคำสั่งมอบหมายงานและความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินการเป็นระยะ เพื่อให้เป็นระบบที่มีคุณภาพและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศในการพัฒนางานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
7.2 สถานศึกษานำข้อมูลย้อนกลับและผลของการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ	7.2 สถานศึกษาต้องปรับปรุงและพัฒนาตามข้อมูลย้อนกลับ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อเปิดโอกาสให้รับฟังข้อมูลจากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นต้น เป็นการสร้างเป้าหมายคุณภาพการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานต่อไป และนำข้อมูลย้อนกลับ ที่เป็นข้อดี จุดเด่นหรือปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ นำผลของการประเมินนั้น ๆ มาใช้ในการตัดสินใจสร้างเป็นนวัตกรรมของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 4.11 จำนวน และร้อยละ ผลการตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ

รายการ	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	5	100.00	5	100.00
2. การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา	5	100.00	5	100.00
3. การวางแผนและการเตรียมหลักสูตรสถานศึกษา	5	100.00	5	100.00
4. การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	5	100.00	5	100.00
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	5	100.00	5	100.00
6. การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	5	100.00	5	100.00
7. การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	5	100.00	5	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ศึกษาานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน คณะกรรมการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ดูแลงานหลักสูตร สถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน ได้ยืนยันโดยรวมทุกรายการมีความถูกต้อง และความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้สอน ปีการศึกษา 2565 รวมทั้งสิ้น 110 คน และกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน คณะกรรมการสถานศึกษารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนผู้บริหาร และครูที่มีประสบการณ์ดูแลงานหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ไม่น้อยกว่า 5 ปี รวมทั้งสิ้น 5 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของประชากรโดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1982, pp. 232-233) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสอบถาม

ลักษณะแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการบริหารหลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและการปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตร แบบสอบถามตอนนี้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของสงกรานต์ เรืองประทีป (2559) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยให้คะแนนตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Scale)

2. แบบสัมภาษณ์

ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) เพื่อนำไปสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารหลักสูตร ผู้ศึกษานำผลการวิเคราะห์ปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน มากำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม นำร่างแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องแล้วจัดทำพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละข้อคำถามที่คำนวณได้ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายใน (Internal Consistency of Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และแบบสอบถามปัญหาการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การสังเคราะห์เนื้อหา รวมทั้งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1978, p.190) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าสภาพปัจจุบันกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีระดับสภาพปัจจุบันกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการปรับปรุง พัฒนาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสามารถเรียงลำดับสภาพปัจจุบันกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษามีระดับค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามสภาพจริงและสถานศึกษามีการประชุมชี้แจง การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อย และถือว่าเป็นปัญหาของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้คือด้านสถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรให้บุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและเห็นความสำคัญของหลักสูตรและจัดการศึกษาร่วมกันตามลำดับ

1.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง มีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษามีการกำหนดสมรรถนะหลักและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยและถือว่าเป็นปัญหาของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือสถานศึกษามีการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

1.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษามีการวางแผน ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และสถานศึกษามีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องในด้านการนิเทศ/กำกับ/ติดตาม/ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยและถือว่าเป็นปัญหาของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้คือสถานศึกษามีการวางแผนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตรไปใช้) โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการจัดครูเข้าสอนตรงกับความรู้ความสามารถ และลักษณะงานมีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเหมาะกับการเรียนรู้ของผู้เรียนและสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยและถือว่าเป็นปัญหาของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือด้านสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอเผยแพร่ผลงานวิชาการและนวัตกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

1.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีโครงการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา สถานศึกษามีการจัดนิเทศภายในอย่างกัลยาณมิตรด้วยบรรยากาศของความร่วมมือเป็นประชาธิปไตยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบในการกำกับดูแลคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยและถือว่าเป็นปัญหาของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือสถานศึกษามีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนา ตามลำดับ

1.6 การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ และสถานศึกษามีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล รูปการณ์ดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อย และถือว่าเป็นปัญหาของ

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือสถานศึกษามีการจัดทำบันทึกการเผยแพร่เพื่อรับฟังข้อมูลย้อนกลับตามลำดับ

1.7 การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการกระตุ้นให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือการสรุปการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยและถือว่าเป็นปัญหาของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือสถานศึกษานำข้อมูลย้อนกลับและผลของการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีระดับปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ น้อยที่สุด คือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสามารถเรียงลำดับปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

2.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรให้บุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและเห็นความสำคัญของหลักสูตรและจัดการศึกษาร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษามีการประชุมชี้แจงการสร้างตระหนักรู้ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญความจำเป็น ที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และสถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้ความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและสถานศึกษาจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้ครอบคลุม และเป็นปัจจุบันที่เอื้อต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับสภาพปัญหาของกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยได้แก่ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

2.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษามีการจัดอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และสถานศึกษามีการจัดงบประมาณให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ตามลำดับ

2.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการวางแผนด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษามีการวางแผนเตรียมงบประมาณในการจัดหา/เลือกใช้/ทำและพัฒนาสื่ออย่างเพียงพอและสถานศึกษามีการวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนองความสนใจและความสามารถของผู้เรียนและสถานศึกษามีการวางแผนจัดทำ/จัดหาสื่อที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามลำดับ

2.4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตรไปใช้) โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอเผยแพร่ผลงานวิชาการและนวัตกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างหลากหลาย และคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้บริหาร ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร และสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดครูเข้าสอนตรงกับความรู้ความสามารถและลักษณะงาน ตามลำดับ

2.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษามีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาและสถานศึกษามีการร่วมมือกันจัดทำแผนงาน/ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง และสถานศึกษามีการวางแผนดำเนินการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาชัดเจนและเป็นรูปธรรม ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดนิเทศภายใน

อย่างกลัษณมิตรด้วยบรรยากาศของความร่วมมือเป็นประชาธิปไตยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามลำดับ

2.6 การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และสถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษามีการจัดทำบันทึกการเผยแพร่เพื่อรับฟังข้อมูลย้อนกลับ และสถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และสถานศึกษามีการบันทึกการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

2.7 การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการกระตุ้นให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือสถานศึกษานำข้อมูลย้อนกลับและผลของการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ และการสรุปการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ที่มีความเหมาะสมประกอบด้วย

3.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาควรดำเนินการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประชุมชี้แจงวางแผนสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับชุมชน ตามความต้องการของนักเรียนและบริบทของท้องถิ่น และการกำหนดขอบข่ายระยะเวลาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เรียบร้อยชัดเจน

3.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรดำเนินการให้ครูผู้สอนมีการวางแผนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับโครงสร้างรายวิชา อบรมให้ความรู้กับครูผู้สอนในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ จัดสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับเนื้อหาทันสมัย มีเทคโนโลยีสนับสนุนเพียงพอ

3.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาควรดำเนินการโดยโรงเรียนควรมีการสร้างความตระหนักให้ครูเห็นถึงความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนจัดอบรมให้ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการทำวิจัย จัดทำระบบสารสนเทศที่เป็นแหล่งเรียนรู้และสามารถเก็บรวบรวมงานวิจัยในชั้นเรียน ในรูปแบบไฟล์เอกสารออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้สามารถสืบค้นข้อมูลและนำมาใช้ประโยชน์ได้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และศึกษาดูงานวิจัยในชั้นเรียนกับโรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ นำมาปรับใช้กับนักเรียนในชั้นเรียนของตนเองพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ปัญหาและศักยภาพของนักเรียน

3.4 การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรดำเนินการโดยโรงเรียนควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และศึกษาดูงานเกี่ยวกับผลงานวิชาการและนวัตกรรมกับโรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ นำมาปรับใช้กับสถานศึกษา ทั้งนี้ การปรับใช้วิธีการต่าง ๆ ต้องนำมาปรับประยุกต์ หรือพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ปัญหาของสถานศึกษา ซึ่งในการเผยแพร่ผลงานวิชาการและนวัตกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสามารถนำมาจัดทำ เป็นนิทรรศการ หรือการประกวด Best Practice ทั้งภายในโรงเรียน หรือระดับเครือข่ายสถานศึกษาได้

3.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ควรดำเนินการ โดยโรงเรียนควรมีประชุมชี้แจง แต่งตั้งคณะทำงาน และให้ความสำคัญกับการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยให้คำแนะนำ และช่วยเหลือกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร สนับสนุนครูผู้สอนได้อย่างถูกต้อง และกระบวนการนิเทศจะต้องมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ หัวหน้าระดับ หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอนเพื่อจะได้ข้อมูลและทราบถึงปัญหาที่แท้จริง แล้วใช้การมีส่วนร่วมจากโรงเรียนเครือข่าย ศึกษานิเทศก์ หรือผู้มีความรู้ ช่วยในการแก้ไขปัญหาเมื่อพบปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ อีกทั้ง การประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้น

3.6 การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ควรดำเนินการโดยโรงเรียนควรมีการสร้างความตระหนักให้ครูเห็นถึงความสำคัญของการการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักฐานต่อไป อีกทั้ง จัดทำระบบสารสนเทศให้เป็นการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการให้เป็นระบบสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการบริหารหลักสูตรของคณะครู บุคลากรในรูปแบบไฟล์เอกสารออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้สามารถสืบค้นข้อมูลและนำมาใช้ประโยชน์ได้

3.7 การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ควรดำเนินการโดยเพื่อให้เกิดความเป็นระบบและต่อเนื่อง ควรมีการดำเนินการประชุม ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดทำเป็นคำสั่งมอบหมายงานและความ

รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินการเป็นระยะ เพื่อให้เป็นระบบที่มีคุณภาพ และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศในการพัฒนางานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาโดยรวมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาและกรอบแนวคิดใน ศึกษาประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากสถานศึกษามีการวิเคราะห์สภาพปัญหา และจุดเน้นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สนองความต้องการของชุมชนและผู้เรียนได้รับทราบ และเห็นความสำคัญของหลักสูตรและจัด การศึกษาร่วมกัน มีการประชุมชี้แจง การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เห็น ความสำคัญ ความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทำรายงานการ นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลมา ปรับปรุงพัฒนา รวมถึงมีการสร้างความเข้าใจและทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการนิเทศการใช้หลักสูตร สถานศึกษา มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลรูปแบบการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบและมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของสมัย ทองมาก (2554) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสภาพการใช้หลักสูตรโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพปัจจุบันกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ กิจด้านการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการจัดอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษามีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และกรอบหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดบุคลากรให้สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ของหลักสูตรแกนกลางซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุราสีณี แม้นัญาดิ (2550) ที่ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา

พบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีระดับสภาพปัจจุบันกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการปรับปรุง พัฒนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามลำดับ

2. จากการศึกษาปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเรื่องหลักสูตรเป็นคณะกรรมการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ขาดการวางแผนการประเมินการบริหารหลักสูตรที่ครอบคลุมทุกด้าน ขาดการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมชัดเจนทุกด้าน และสรุปผลการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ยังขาดความชัดเจน และครอบคลุมในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสงกรานต์ เรื่องประทีป (2559) ที่ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาการปรับปรุง พัฒนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขาดการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจนมีความครอบคลุมรายละเอียดทุกด้าน โรงเรียนยังขาดการปรับปรุงพัฒนาการบริหาร จัดการหลักสูตรทุกปีการศึกษา โดยนำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุกัญญา จัตุรงค์ (2559) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภายใต้กลุ่ม 7 ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสภาพการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนด้านที่มีระดับปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ น้อยที่สุด คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามลำดับ

3. ผลการศึกษาแนวทางกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ พบว่าโรงเรียนควรส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศติดตามการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นระบบ และต่อเนื่อง ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประชุมชี้แจงวางแผนสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับชุมชน ตามความต้องการของนักเรียน ตามบริบทของท้องถิ่น และการกำหนดขอบข่าย ระยะเวลาในการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษาให้เรียบร้อยชัดเจน ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน มีแนวทางแก้ไขปัญหาคือ ครูมีการวางแผนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับโครงสร้างรายวิชาและหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบส่งเสริมให้มีการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน อบรมให้ความรู้กับครูผู้สอนในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ จัดสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับเนื้อหาทันสมัย มีเทคโนโลยีสนับสนุนเพียงพอ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา ส่วนมากมีแนวทางแก้ไขปัญหาคือ การส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถตรงตามวิชาเอก และความถนัดของแต่ละบุคคล สนับสนุนให้มีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษามีแนวทางแก้ไขปัญหาคือ การวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผู้นิเทศหลักสูตรสถานศึกษาควรมีความเข้าใจหลักสูตร บริบทของโรงเรียน นักเรียนและชุมชนอย่างถ่องแท้ นำผลของการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และสร้างความเข้าใจในการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้วยตนเอง แก่คณะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อนุช อีทธิเดช (2549) ที่กล่าวถึงแนวทางแก้ไขปัญหการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไว้ว่า ควรจัดอบรมครูสร้าง ความตระหนัก ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสรุปผล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

ในการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาควรจัดการสัมมนาครูให้เข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรเหตุที่มีความสอดคล้องกันอาจจะเป็นเพราะในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุ มรรคผล นอกจากสถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญดังกล่าวแล้ว ยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร พิจารณาถึงงบประมาณและอาคารสถานที่ว่าพอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรจะดำเนินการโดยวิธีใด การวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรอย่างละเอียดรอบคอบและมีขั้นตอน จะทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

จากผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้มีประเด็นข้อค้นพบที่มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการศึกษาไปใช้ และการศึกษาในครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาเรื่อง กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ประกอบด้วย

1.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการชี้แจงวางแผนสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวต้องสอดคล้องกับชุมชน ตามความต้องการของนักเรียน และบริบทของท้องถิ่น

1.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการจัดวัสดุ อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา จัดสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาทันสมัย มีเทคโนโลยีสนับสนุนเพียงพอ

1.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการสร้างความตระหนักให้ครูเห็นถึงความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนจัดอบรมให้ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการทำวิจัยและศึกษาดูงานวิจัยในชั้นเรียนกับ โรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ นำมาปรับใช้กับนักเรียนในชั้นเรียนของตนเองพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ปัญหาและศักยภาพของนักเรียน

1.4 การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และศึกษาดูงานเกี่ยวกับผลงานวิชาการและนวัตกรรมกับ โรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ นำมาปรับใช้กับสถานศึกษา

1.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการสร้างความตระหนักและรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในทิศทางเดียวกัน มีเป้าหมายในการพัฒนาและแก้ปัญหาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การใช้ข้อมูลที่เป็นข้อดี จุดเด่นหรือปัญหาที่ได้จากการนิเทศ นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา แก้ไขหรือสร้างเป็นนวัตกรรมของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

1.6 การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในการจัดทำบันทึกการเผยแพร่ โดยจัดทำระบบสารสนเทศในรูปแบบไฟล์เอกสารออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อทราบข้อมูลย้อนกลับ หรือจัดทำในรูปแบบ

การนำผลการจัดทำบันทึกการเผยแพร่ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ เป็นข้อมูลย้อนกลับ ในการพัฒนาปรับปรุงในปีการศึกษาต่อไป

1.7 การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ควรส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในการจัดทำบันทึกการเผยแพร่ และผู้บริหารควรมีการปรับปรุง และพัฒนาตามข้อมูลย้อนกลับ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อเปิดโอกาสให้รับฟังข้อมูลจากทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นการสร้างเป้าหมายคุณภาพการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อเป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินงานต่อไป

2. นำผลการวิจัยนี้ไปปรับปรุงการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาใน สถานศึกษา และกลุ่มเครือข่าย

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีแนวทางนำไปสู่ การปฏิบัติหรือมีวิธีการหรือขั้นตอนที่นำไปสู่เป้าหมายโดยมีทิศทางที่แน่นอนชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ผลจากการวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียน ห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับรูปแบบหรือจัดทำเป็นคู่มือ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ฯ

2. ควรศึกษาผลการนำแนวทางการแก้ไขปัญหาคะบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของไปใช้จริงใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

3. ควรขยายขอบเขตการศึกษาโดยทำการศึกษาคะบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนทุกโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนเพื่อให้ ทราบถึงกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวม

4. ควรศึกษาปัญหาคะบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในเชิงคุณภาพ กรณีศึกษา โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เกิดความ ชัดเจนมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กษมา ชนะวงศ์. (2564). *รูปแบบการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน. (วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร).*
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *สรุปผลการนิเทศติดตามประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ฉันท ชาติทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ชลี จางชุม. (2555). *การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. (การศึกษานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น).*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2554). *หลักสูตรการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทรา ใจวอมราภรณ์. (2557). *การศึกษากาการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.

มนลธิ ลิทธิสมบุญ. (2561). การบริหารหลักสูตรและการสอน ความเป็นผู้นำทางการศึกษา.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่งนภา แก้วทองมา. (2558). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านสันด้นหมื้อ อำเภอมะนัง จังหวัด เชียงใหม่

(การศึกษานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย).

รังสรรค์ โยศรีคุณ. (2556). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย

มหาภูมิราชวิทยาลัย).

รัตนา คำเพชรดี. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน

มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. (ปริญญานิพนธ์ปรัชญา

ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง. กรุงเทพฯ:

บริษัท อาร์ แอนด์ ปรีนท์ จำกัด.

วิไลลักษณ์ แก้วจินดา. (2546). สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต

พื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์).

สงกรานต์ เรืองประทีป. (2559). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,

สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

สมัย ทองมาก. (2554). สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551 ของ โรงเรียนต้นแบบและ โรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. แนวทางบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง

ประเทศไทย.

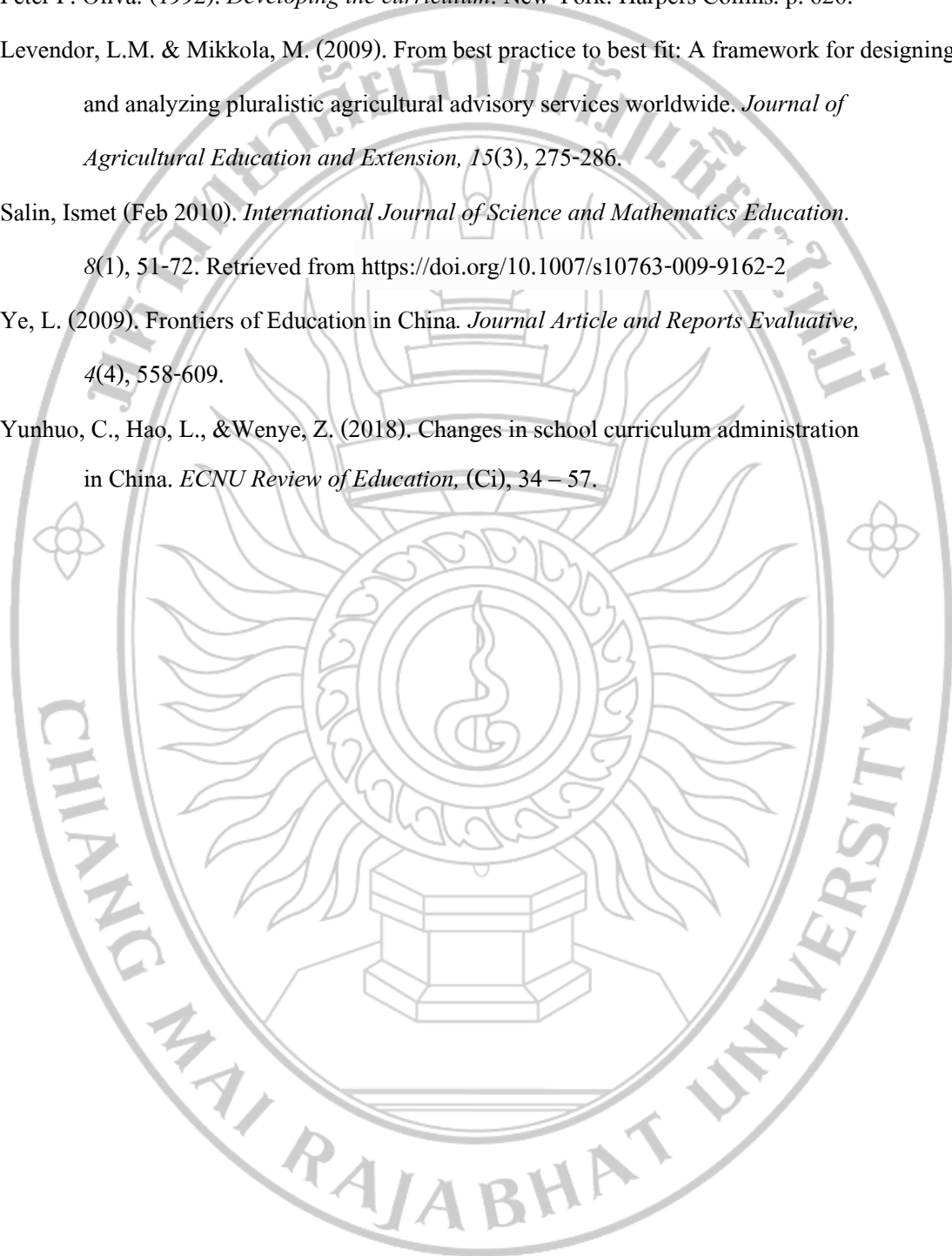
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). นิยามคำศัพท์หลักสูตร:

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม

สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *การแก้ไขโครงสร้างเวลาเรียนและเกณฑ์การจบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
- สุกัญญา จัตุรงค์. (2559). *การบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี).*
- สุธาสินี แม้นญติ. (2550). *สภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).*
- เสาวลักษณ์ ประมาณ. (2555). *ปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูพลศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนต้นแบบในเขตภาคกลาง. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง)*
- อนงค์ เนตรจินดา. (2554). *การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา).*
- เอนก อัคริเดช. (2549). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).*
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา, ขวลิท เกิดทิพย์ และทนงศักดิ์ มาศจิตต์. (2561). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*
- Best, J. W. (1982). *Research in education*. (4th ed). New Delhi: Prentice – Hall of India.
- Doll, R. C. (1996). *Curriculum improvement*. Decision Making and Pewees, Boston & Allyn and Bacon.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measurement*, 30, 608.
- Moon JS, Cho KS. (2001). The effect of handholding on anxiety in cataract surgery patients under Local anesthesia. *Journal of advanced Nursing*, 35(3), 407-415.

- Seong H Cho (2001). Effects of hand acupuncture therapy on dysmenorrheal. *Korean Journal of Child Health Nursing*, 11(1), 109 – 116.
- Peter F. Oliva. (1992). *Developing the curriculum*. New York: Harpers Collins. p. 626.
- Levendorf, L.M. & Mikkola, M. (2009). From best practice to best fit: A framework for designing and analyzing pluralistic agricultural advisory services worldwide. *Journal of Agricultural Education and Extension*, 15(3), 275-286.
- Salin, Ismet (Feb 2010). *International Journal of Science and Mathematics Education*. 8(1), 51-72. Retrieved from <https://doi.org/10.1007/s10763-009-9162-2>
- Ye, L. (2009). Frontiers of Education in China. *Journal Article and Reports Evaluative*, 4(4), 558-609.
- Yunhuo, C., Hao, L., &Wenye, Z. (2018). Changes in school curriculum administration in China. *ECNU Review of Education*, (Ci), 34 – 57.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

-
1. รองศาสตราจารย์ ดร. ถุตินันท์ สมุทรทัย	ข้าราชการบำนาญ
2. รองศาสตราจารย์ พิชญ์ เจียวคุณ	หัวหน้าภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. นางสาวนรีพัฒน์ ญรจวรกิตต์	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล
สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
4. นางสาวสิริสังวาลย์ คำเรือง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
5. นายสุรินทร์ มหาวรรณ	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน
วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/๔๕๕

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ

เรียน นางสาวสิริสวลัย คำเรือง
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) จำนวน ๑ ชุด

ตามที่นายณัฐพงษ์ ชำนาญดา รหัสนักศึกษา ๖๔๘๖๑๓๐๔ นักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการจัดทำการค้นคว้าอิสระระดับปริญญาโท เรื่อง “การศึกษากระบวนการบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา
สิริโรสภาพมณดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน”

เพื่อให้การดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือและเป็นไปตามหลักวิชาการ
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญเป็นอย่าง
ดี จึงขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ (สิ่งที่ส่งมาด้วย)
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ
โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ ภิริบไหว)
คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

สำนักงานคณบดี วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
โทร.๐๕๓-๖๑๒๖๒๓
โทรสาร.๐๕๓๖๑๒๖๒๔
www.msc.cmru.ac.th

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/๕๖๒

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๗ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นายณัฐพงษ์ ชำนาญตา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ทำการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท เรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระโดยมีกำหนดเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระ ในวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ พรธิไพโร)
คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

สำนักงานคณบดี วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
โทร.๐๕๓-๖๑๑๒๖๓
โทรสาร.๐๕๓๖๑๑๒๖๔
www.msc.cmu.ac.th

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน
2. นางสาวสุทธิดา เนงแก้ว นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา
3. นายมั่งเมือง วนากมล นักวิชาการศึกษา
4. นางสาวชไมพร โชติทนากัทธ์ นักวิชาการศึกษา
5. นางสาวสุพรรณษา หักฐะวสุกุล นักวิชาการศึกษา

ภาคผนวก จ

สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แสดงผลการประเมินความสอดคล้อง

ข้อ	กระบวนการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา									
1.	สถานศึกษามีการประชุมชี้แจง การ สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่ เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญความ จำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
2.	สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรใน โรงเรียนให้ความรู้ ความเข้าใจและมี ความสามารถนำความรู้ไปใช้ในการ จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
3.	ส ต า น ศึ ก ข า มี ก ร แ ต่ ง ต้ ง คณะกรรมการและอนุกรรมการ ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
4.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และจุดเน้นในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาสนองความ ต้องการของชุมชน และผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้

ข้อ	กระบวนการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)									
5.	สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นแผน แม่บทการดำเนินงานจัดการศึกษา ของสถานศึกษาตามสภาพจริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
6.	สถานศึกษาการจัดทำระบบข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษาให้ ครอบคลุมและเป็นปัจจุบันที่เอื้อต่อ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
7.	สถานศึกษามีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรให้ บุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบ และเห็นความสำคัญของหลักสูตร และจัดการศึกษาร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
8.	สถานศึกษามีการจัดทำภูมิปัญญา ท้องถิ่น/แหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
ด้านที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา									
9.	สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์/ ภารกิจ/เป้าหมายการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาร่วมกันระหว่างผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องทุก ฝ่าย	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
10.	สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาตรงตามมาตรฐานการ เรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ของหลักสูตรแกนกลาง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้

ข้อ	กระบวนการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)									
11.	สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาสอดคล้องกับเป้าหมาย เหมาะสม ครอบคลุมกับ ความ ต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
12.	สถานศึกษามีการจัดบุคลากรให้ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6	ใช้ได้
13.	สถานศึกษามีการจัดงบประมาณให้ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
14.	สถานศึกษามีการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
15.	สถานศึกษามีการจัดอาคารสถานที่ให้ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
16.	สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้าง หลักสูตรแต่ละช่วงชั้น/สัดส่วนเวลา เรียน/สาระการเรียนรู้รายปีหรือราย ภาคได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
17.	สถานศึกษามีการกำหนดสมรรถนะ หลักและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
18.	สถานศึกษามีการจัดทำคำอธิบาย รายวิชาสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้และกรอบ หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
19.	สถานศึกษากำหนดแนวทางการ วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้

ข้อ	กระบวนการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)									
20.	สถานศึกษากำหนดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
21.	สถานศึกษามีการจัดทำคำอธิบาย รายวิชาทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้ทั้งวิชาพื้นฐานและรายวิชา เพิ่มเติม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
22.	สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์การ จบหลักสูตรสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
ด้านที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา									
23.	สถานศึกษามีการวางแผนเตรียม งบประมาณในการจัดหา/เลือกใช้/ทำ และพัฒนาสื่ออย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
24.	สถานศึกษามีการวางแผนบริหาร จัดการ กิจกรรมพัฒ นาผู้เรียน ที่สนองความสนใจและความสามารถ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
25.	สถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
26.	สถานศึกษามีการวางแผนจัดทำ / จัดหาสื่อที่เหมาะสมต่อการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
27.	สถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริม สนับสนุนในการสร้างบรรยากาศที่ เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้

ข้อ	กระบวนการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา(ต่อ)									
28.	สถานศึกษามีการวางแผนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
29.	สถานศึกษามีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องในด้านการนิเทศ/กำกับ/ติดตาม/ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
ด้านที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตรไปใช้)									
30.	สถานศึกษามีการนำหลักสูตรไปใช้ อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
31.	สถานศึกษามีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
32.	สถานศึกษามีการจัดครูเข้าสอนตรงกับความรู้ความสามารถ และลักษณะงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
33.	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเหมาะกับการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
34.	สถานศึกษามีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้

ข้อ	กระบวนการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตรไปใช้) (ต่อ)									
35.	สถานศึกษามีการมีการส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีความสามารถจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
36.	สถานศึกษามีการจัดระบบการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนอย่างชัดเจนและถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
37.	สถานศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
38.	สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตร	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
39.	คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนผู้บริหาร ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
40.	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
41.	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอเผยแพร่ผลงานวิชาการและนวัตกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
ด้านที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา									
42.	สถานศึกษามีการร่วมมือกันจัดทำแผนงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้

ข้อ	กระบวนการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา(ต่อ)									
43.	สถานศึกษามีโครงการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
44.	สถานศึกษา มีการจัดทำตัวชี้วัด ความสำเร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
45.	สถานศึกษามีการจัดนิเทศภายใน อย่างกัลยาณมิตร ด้วยบรรยากาศของ ความร่วมมือเป็นประชาธิปไตยอย่าง เป็นระบบและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
46.	สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วน ร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
47.	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการ นิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลและ เปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่าง ต่อเนื่องเพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
48.	สถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจ และทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการ นิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
49.	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะทำงาน รับผิดชอบในการกำกับดูแลคุณภาพ ของหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
50.	สถานศึกษามีการวางแผนดำเนินการ นิเทศติดตาม การใช้หลักสูตร สถานศึกษาชัดเจนและเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
ด้านที่ 6 การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา									
51.	สถานศึกษามีการจัดเก็บรวบรวม ข้อมูลรูปการดำเนินการบริหาร หลักสูตรของสถานศึกษาอย่าง ต่อเนื่องและเป็นระบบ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้

ข้อ	กระบวนการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 6 การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)									
52.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการ ดำเนินการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
53.	สถานศึกษามีการบันทึกการ ดำเนินการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6	ใช้ได้
54.	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการ ดำเนินงานการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6	ใช้ได้
55.	สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการ ดำเนินงานบริหารหลักสูตร สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6	ใช้ได้
56.	สถานศึกษามีการจัดทำบันทึกการ เผยแพร่เพื่อรับฟังข้อมูลย้อนกลับ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
ด้านที่ 7 การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา									
57.	สถานศึกษานำข้อมูลย้อนกลับและผล ของการประเมินมาใช้ ในการตัดสินใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
58.	มีการปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับ บริบทของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
59.	มีการกระตุ้นให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้มีการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
60.	การสรุปการประเมินผลการใช้ หลักสูตร และนำผลการประเมินมา ใช้ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้

ค่า IOC แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน มีเกณฑ์ในการตัดสินใจผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นถูกต้อง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นยังไม่ถูกต้อง และ ไม่มีความสอดคล้องกับ

ค่า IOC แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

ผลจากการตรวจสอบคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญสำหรับการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การบริหารวิชาการของโรงเรียนในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แปลผลออกมาเป็น “ใช้ได้”

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา

หาความเชื่อมั่น (Reliability) การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.948	29

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียน
ห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.991	29

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระ
เจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

A Study Of School Curriculum Management Procedures Of Hongsonsuksa School Under
The Royal Patronage Of her Royal Highness Princess Bejaratana
Under The Secondary Educational Service Area Office Mae Hong Son.

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

ผู้วิจัย

นายณัฐพงษ์ ชำนาญตา

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษา
ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

ข้าพเจ้า นายณัฐพงษ์ ชำนาญตา นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้จัดทำ
แบบสอบถามฉบับนี้ขึ้นเพื่อศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอน
ศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ในการศึกษาครั้งนี้ต้องอาศัยความสมบูรณ์
ความถูกต้อง และประโยชน์ทางวิชาการ จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามฉบับ
นี้ด้วยความเป็นจริงที่สุด ขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของท่านจะใช้สำหรับ
การศึกษาเท่านั้น และนำเสนอในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามและ
หน่วยงานของท่าน ผู้ศึกษาจะถือเป็นความลับ

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษานี้มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เป็น
แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายณัฐพงษ์ ชำนาญตา

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ น้อยกว่า 30 ปี

☐ 31-40 ปี

☐ 41-50 ปี

☐ 51 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

☐ อื่นๆ(ระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

☐ ต่ำกว่า 5 ปี

☐ 5-10 ปี

☐ 11-15 ปี

☐ 16-20 ปี

☐ 21 ปี ขึ้นไป

5. ตำแหน่งในการปฏิบัติงานปัจจุบัน

☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ หัวหน้ากลุ่มสาระ.....

☐ หัวหน้างาน.....

☐ ครูกลุ่มสาระ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วพิจารณาในแต่ละข้อตามความคิดเห็นของท่าน
แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นท่านเพียงช่องเดียว

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อย
1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ลำดับที่	การเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา	สภาพปัจจุบันการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา					สภาพปัญหาการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
00	สถานศึกษามีการจัด นิทรรศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน	✓						✓			

จากตัวอย่างในข้อ 00 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพ
ปัจจุบันการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ อยู่ในระดับ
5 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสภาพปัจจุบันการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
เกี่ยวกับการจัดนิทรรศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ตอบแบบสอบถาม
ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับ 4 แสดงว่าผู้ตอบ
แบบสอบถามเห็นว่าปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระ
อุปถัมภ์ฯ เกี่ยวกับการจัดนิทรรศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอยู่ในระดับมาก

ลำดับที่	การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำหลักสูตรไปใช้)	สภาพปัจจุบันการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา					สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
37.	สถานศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างหลากหลาย										
38.	สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตร										
39.	คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้บริหาร ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาหลักสูตร										
40.	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา										
41.	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอเผยแพร่ผลงานวิชาการและนวัตกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา										
42.	สถานศึกษามีการร่วมมือกันจัดทำแผนงาน/ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง										
43.	สถานศึกษามีโครงการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา										
44.	สถานศึกษามีการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จ										

ลำดับที่	การสรุปผลการดำเนินการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบันการ บริหารหลักสูตร สถานศึกษา					สภาพปัญหาการ บริหารหลักสูตร สถานศึกษา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
53.	สถานศึกษามีการบันทึกการดำเนินการ บริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง										
54.	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการ ดำเนินงานการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา										
55.	สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการ ดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ										
56.	สถานศึกษามีการจัดทำบันทึกการ เผยแพร่เพื่อรับฟังข้อมูลย้อนกลับ										
57.	สถานศึกษานำข้อมูลย้อนกลับและผล ของการประเมินมาใช้ ในการตัดสินใจ										
58.	มีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้ ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง										
59.	มีการกระตุ้นให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง										
60.	การสรุปการประเมินผลการใช้ หลักสูตร และนำผลการประเมินมาใช้ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา										

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เพื่อการค้นคว้าอิสระ

แบบสัมภาษณ์เพื่อการค้นคว้าอิสระ

กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระ

เจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

A Study Of School Curriculum Management Procedures Of Hongsonsuksa School Under
The Royal Patronage Of her Royal Highness Princess Bejaratana
Under The Secondary Educational Service Area Office Mae Hong Son

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

ผู้วิจัย

นายณัฐพงษ์ ชำนาญตา

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา

เรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา

ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ซึ่งผู้ศึกษาใช้ข้อมูลจากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน มาหาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

2. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา 7 ด้าน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและการเตรียมหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

แบบการสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน การสัมภาษณ์ครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและขอบพระคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่งจากท่านในครั้งนี้

นายณัฐพงษ์ ขำนาญตา

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตั้งแต่เวลา.....ถึงเวลา.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง โปรดให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของท่าน

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....อายุงาน.....

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....

สถานที่ปฏิบัติงาน.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริ โสภาพัฒณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ
โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน
สามารถสรุปปัญหาสำคัญที่ต้องกำหนดแนวทางแก้ปัญหา

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ ท่านมีแนวทางการแก้ไขปัญหา
การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้า
ฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัฒณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนใน
ประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา มีปัญหาที่สำคัญที่ต้องกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา

1.1 สถานศึกษาควรมีการประชุมชี้แจง การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้เห็นความสำคัญความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 สถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรให้บุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและเห็นความสำคัญของหลักสูตรและจัดการศึกษา ร่วมกันสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

2. การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาที่สำคัญที่ต้องกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา

2.1 สถานศึกษาควรมีการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 สถานศึกษาควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์/ภารกิจ/เป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและสถานศึกษามีการจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับเป้าหมาย เหมาะสม ครอบคลุมกับความต้องการของผู้เรียน
ชุมชนและสังคม

3. การวางแผนและการเตรียมหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ มีปัญหาที่สำคัญที่ต้องกำหนด แนวทางการแก้ปัญหา

3.1 สถานศึกษามีการวางแผนเตรียมงบประมาณในการจัดหา/เลือกใช้/ทำและพัฒนาสื่อ
อย่างเพียงพอ

3.3 สถานศึกษามีการวางแผนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

4. การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาที่สำคัญที่ต้องกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา

4.1 คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้บริหาร ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอเผยแพร่ผลงานวิชาการและนวัตกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาที่สำคัญที่ต้องกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา

5.1 สถานศึกษาควรมีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.2 สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

6. การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาที่สำคัญที่ต้องกำหนด
แนวทางการแก้ปัญหา

6.1 สถานศึกษามีการจัดทำบันทึกการเผยแพร่เพื่อรับฟังข้อมูลย้อนกลับ

6.2 สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องทราบ และสถานศึกษามีการบันทึกการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่าง
ต่อเนื่อง

6.3 ด้านสถานศึกษามีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลรูปการดำเนินการบริหารหลักสูตรของ
สถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

7. การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาที่สำคัญที่ต้องกำหนดแนวทางการ
แก้ปัญหา

7.1 สถานศึกษานำข้อมูลย้อนกลับและผลของการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ

7.2 การสรุปการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตร
สถานศึกษา

7.3 สถานศึกษามีการกระตุ้นให้ทุกคนที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้
มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล นายณัฐพงษ์ ชำนาญตา

วัน เดือน ปีเกิด 23 มิถุนายน 2522

ที่อยู่ปัจจุบัน 91 หมู่ 5 ตำบล ผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58000

อีเมลแอดเดรส nuttrpk34@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2543	หลักสูตร ศิลปบัณฑิต
	สาขาวิชา ศิลปะไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2537 - พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย
	โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ

ประสบการณ์การทำงาน พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน

ครู คศ.1 - ครู คศ.2
โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ
ตำบลจองคำ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
แม่ฮ่องสอน
พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2558
ครูผู้ช่วย
โรงเรียนห้วยน้ำขุ่นวิทยา ตำบล ท่าก้อ
อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงรายเขต 2